

Felles klagenemnd

Årsmelding 2023

Direktoratet for
høyere utdanning
og kompetanse

Utarbeidet av: Sekretariatet for Felles klagenemnd

Kontakt: HK-dir - Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Innhold

Innledning	2
Merknader til årsmeldingen 2023	2
Aktuelt i 2023	2
Nemndas sammensetning i 2023	3
Sekretariatet for Felles klagenemnd	6
Godkjenning av årsmelding	6
Leders beretning	7
Merknader til institusjonene	8
Statistikk for alle vedtak og avgjørelser	10
Antall klagesaker i 2023	10
Sakstyper til behandling i Felles klagenemnd	10
DEL 1 – Statistikk for studentsaker etter uhl.	11
Studentsaker fordelt på lærested fra 2019 – 2023	11
Resultat i studentsaker etter uhl. § 4-7 til 4-10	12
Antall fuskesaker	13
Skyldform	13
Reaksjonsfastsettelse i fuskesaker	13
DEL 2 – Innsynsklagesaker	15
Klageinstans	15
Antall saker	15
Antall saker mottatt av nemnda fordelt på institusjon	16
Resultat i innsynssakene	16
Saksoversikt og sammendrag for innsynsklagesaker	17
Sammendrag av utvalgte innsynssaker	22
Informasjon om oversendelse av klagesaker om innsyn	29

Innledning

Felles klagenemnd ble opprettet av Kunnskapsdepartementet ved forskrift nr. 1192 av 10. oktober 2005. Forskriften trådte i kraft 1. januar 2006, med siste endring 21. april 2020.

Felles klagenemnd behandler klager over enkeltvedtak truffet med hjemmel i universitets- og høyskoleloven (uhl.) § 3-7 (8), §§ 4-7 til 4-10 og § 7-9. Dette omfatter klagesaker om annullering av eksamen m.m., utestenging og bortvisning, utestenging grunnet straffbare forhold (politiattest), og utestenging etter skikkethetsvurdering. Nemndas mandat ble i 2020 utvidet til også å gjelde ansvar for å behandle klager over enkeltvedtak truffet med hjemmel i uhl. § 7-9. Dette gjelder klagesaker om bruk av klesplagg som helt eller delvis dekker ansiktet. Nemnda behandler også saker som gjelder nedsettelse av advokatsalær. I tillegg behandler nemnda klager på avgjørelser i saker om innsyn etter offentleglova (offl.). Saker om partsinnsyn reguleres av forvaltningsloven (fvl.), og Felles klagenemnd er klageinstans etter delegering fra Kunnskapsdepartementet

Felles klagenemnd fatter endelige vedtak i forvaltningsaken, og avgjørelsene er derfor retningsgivende for de vurderinger institusjonene gjør i tilsvarende saker.

Merknader til årsmeldingen 2023

Årsmeldingen for 2023 har en ny form sammenlignet med tidligere årsmeldinger. Denne årsmeldingen viser hovedsakelig til statistikk. Vedtak fattet i 2023 vil i løpet av 2024 publiseres på HK-dir sin nettside i anonymisert form. Det tas sikte på å legge ut mer generell informasjon om klagebehandling på HK-dir sin nettside i fremtiden. Felles klagenemnd viser til tidligere årsmeldinger.

Aktuelt i 2023

Høsten 2023 var Kunnskapsdepartementet i dialog med HK-dir om å samordne sektoren rundt fuskebegrepet. HK-dir tok kontakt med Universitets og høyskolerådet og begynte å planlegge et seminar om fusk til våren 2024.

Høsten 2024 trer den nye universitets- og høyskoleloven i kraft. Den nye loven inneholder flere nye nyanser som vil påvirke klagebehandlingen i Felles klagenemnd.

Kunnskapsdepartementet (KD) har i særskilt oppdrag til tildelingsbrev for 2024, datert 20. desember 2023, gitt HK-dir i oppdrag 2024/002 å utarbeide en veileder til forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning. Veilederen skal erstatte Rundskriv F-07-16.

Bakgrunnen for oppdraget er at departementet har vedtatt ny forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning. Forskriften trer i kraft 1. august 2024.

Nemndas sammensetning i 2023

Fra 1. januar hadde nemnda følgende sammensetning:

Faste medlemmer:

Marianne Klausen	(leder tom. 20. september)
Hilde Ruus	(nestleder, permisjon fra januar til august 2023)
Liv Sandvik	
Frode Randal	
Fredrik Boksasp	(fungerende nestleder fra januar til august 2023)
Tobias Brynildsen Øvstedal	(studentrepresentant)
Jens Kristian Øvstebø	(studentrepresentant)

Varamedlemmer:

Sissel Etre Solbakken	
Asle Holthe	
Siv Østerud	
Nils Herman Lien Håre	(studentrepresentant)

Fra 1. april hadde nemnda følgende sammensetning:

Faste medlemmer:

Marianne Klausen	(leder tom. 20. september)
Hilde Ruus	(nestleder, permisjon fra januar til august 2023)
Liv Sandvik	
Frode Randal	
Fredrik Boksasp	(fungerende nestleder fra januar til august 2023)
Tobias Brynildsen Øvstedal	(studentrepresentant)
Vilde Veronica Haukeland	(studentrepresentant tom. 22. september)

Varamedlemmer:

Sissel Etre Solbakken

Asle Holthe

Siv Østerud

Faria Noreen (studentrepresentant tom. 22. september)

Nils Herman Lien Håre (studentrepresentant)

Fra 8. november hadde nemnda følgende sammensetning:

Faste medlemmer:

Ernst Nordtveit (leder)

Hilde Ruus (nestleder)

Liv Sandvik

Frode Randal

Fredrik Boksasp

Tobias Brynildsen Øvstedal (studentrepresentant)

Julie Marie Næss (studentrepresentant)

Varamedlemmer:

Sissel Etre Solbakken

Asle Holthe

Siv Østerud

Amina Louise Persen (studentrepresentant)

Nils Herman Lien Håre (studentrepresentant)

Ugyldig oppnevning av nemndleder og studentrepresentanter

Kunnskapsdepartementet informerte i brev 20. september 2023 om at oppnevningen av Marianne Klausen som leder av Felles klagenemnd fra 1. april 2022 var ugyldig. Som en konsekvens av den ugyldige oppnevningen måtte Klausen fratre som leder av nemnda. Departementet informerte i brev 22. september, at også oppnevningen av studentmedlemmene Vilde Veronica Haukeland (studentmedlem) og Faria Noreen (varamedlem) var ugyldige.

Departementet ba i brev 22. september Felles klagenemnd stille sin virksomhet i bero inntil departementet oppnevnte ny leder.

Sekretariatet for Felles klagenemnd arbeidet som normalt med å forberede klagesaker i perioden nemndas virksomhet var stilt i bero.

Departementet informerte 8. november om konsekvensene av at tidligere leder var ugyldig oppnevnt og at Felles klagenemnd skulle gjenoppta arbeidet. Det ble også informert om at noen av vedtakene fattet i perioden tidligere leder var oppnevnt, måtte behandles på nytt. Departementet ga følgende kriterier for hvilke saker dette gjaldt:

Det er slik departementet vurderer det, imidlertid klart at enkelte vedtak er ugyldige, og disse bør behandles på nytt så raskt som mulig. Dette gjelder følgende saker fra perioden 1. april 2022 til 22. september 2023:

1. Saker der nemnda ikke ville vært vedtaksfør i behandlingen av det opprinnelige vedtaket uten det/de ugyldig oppnevnte medlemmet/medlemmene.
2. Saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til det/de ugyldig oppnevnte med medlemmet/medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Departementet ber Felles klagenemnd behandle de nevnte sakstypene på nytt. Saker som er til behandling eller er endelig avgjort i domstolen, skal likevel ikke tas til ny behandling i Felles klagenemnd.

...

Departementet ber Felles klagenemnd finne fram til en hensiktsmessig prioritering mellom tidligere og nye saker hvor det tas hensyn til hvilken betydning en rask behandling har for studenten saken gjelder.

Felles klagenemnd fikk ny sammensetning 8. november ved oppnevning av ny leder og nye studentrepresentanter i stedet for de som var ugyldig oppnevnt. Nemnda avholdte et møte 12. desember for å planlegge arbeidet fremover med saker som skulle behandles på nytt og nye saker. Det ble behandlet en del nye saker i møtet 20. desember. Nemnda startet ikke arbeidet med ny behandling av ugyldige vedtak i 2023.

Sekretariatet for Felles klagenemnd

HK-dir – Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse v/rådgivere Beate Myrvang Inderhaug, Jannicke Strømøy, Evelyn Risnes, Liv Reidun Vollmo, Nina Charlotte Skjelbakken Nordås og seniorrådgivere Kamilla Lukkari, Mia Stjern Gjeldnes, Maria Teresa Langseth Martinez, Kirsti Antonsen, Magnus Wiig samt Lisa Johansen Fyrileiv, har i 2023 har arbeidet i klagenemndas sekretariat, i varierende stillingsgrad.

Godkjenning av årsmelding

Årsmeldingen for 2023 er godkjent av Felles klagenemnd 2. juli 2024.

Leders beretning

Året 2023 vart eit spesielt år for Felles klagenemnd ved at det mot slutten av året vart konkludert med at oppnemninga av leiar og to studentmedlemmer i april 2022 var ugyldige. Dette førte til at arbeidet i nemnda vart stogga ein periode frå 20. september til 8. november, i påvente av oppnemning av ny leiar og nye studentmedlemmer. Mange vedtak gjort i perioden april 2022 til september 2023 var ugyldige og må takast opp på ny. Felles klagenemnd hadde difor

ved slutten av 2023 store restanser av eldre og nye saker. Det er lagt ein plan for å avvikla dette etterslepet i løpet av 2024. Også etter at dette er gjennomført vil det vera viktig å sikra kortare sakshandsamingstid, for å unngå den ekstra påkjenninga dette er for studentar som mistenkt for fusk eller som risikerer utestenging på anna grunnlag. Institusjonane må også sikra at dei har rutinar som sikrar at sakene ikkje tek for lang tid.

Felles klagenemnd vil frå 2024 publisera vedtaka sine i anonymisert form. Ved at praksis frå Felles klagenemnd blir meir tilgjengeleg blir det lettare å sikra lik praksis ved institusjonane, og det blir lettare for studentar og deira advokatar å sjå kva moment som blir tillagt vekt og kva vurderingar som blir gjort.

I ein del saker blir det gjort gjeldande at studentar som har særlege utfordringar på grunn av språkvanskar eller helsemessige eller andre utfordringar, ikkje har fått tilstrekkeleg tilrettelegging eller støtte. Felles klagenemnd kan vanskeleg leggja vekt på slike tilhøve som orsaking for fusk, men vil understreka at det er viktig at institusjonane har forsvarlege ordningar for å imøtekoma studentar med særlege utfordringar.

Gjennom året har bruk av kunstig intelligens blitt vanleg og tilgjengeleg for alle. Det blir ei stor utfordring både for institusjonane og Felles klagenemnd korleis ein skal handtera den utfordringa dette skaper, med sikte på ei mest mogeleg lik og adekvat prøving av studentane sitt faglege nivå. Det er først og fremst opp til institusjonane å møte denne utviklinga gjennom eksamensformer og oppgåvegjeving og ved å utforma reglar for korleis kunstig intelligens skal integrerast i studiet og i prøvingssituasjonen.

Merknader til institusjonene

Sekretariatet for Felles klagenemnd har gjennom året merket seg enkelte forhold som vi ønsker å adressere til institusjonene.

Det følger av forvaltningsloven § 11a at en sak skal forberedes og avgjøres uten ugrunnet opphold. Vi ser tilfeller hvor sakene blir liggende hos institusjonen over lang tid, uten at det fremkommer av dokumentasjonen i saken, hva som er årsaken til liggetiden. Felles klagenemnd tar institusjonens saksbehandlingstid i betraktning under utmåling av reaksjonsfastsettelsen, og må i enkelte tilfeller sette ned utestengelsesperioden på bakgrunn av lang saksbehandlingstid. Sekretariatet vil påpeke at det er viktig at institusjonene opererer med en forsvarlig saksbehandlingstid. Videre bemerkes også at den nye universitets og høyskoleloven legger opp til en mer nyansert reaksjonsfastsettelse, hvor lang saksbehandlingstid kan være et relevant moment.

Av og til må sekretariatet innhente mer dokumentasjon i saker fra institusjonene. Det er viktig at alle sakens dokumenter følger vedlagt når sakene blir oversendt til Felles klagenemnd. I enkelte tilfeller ser vi at eksamensforsiden, eksamensoppgaven eller klagerens besvarelse ikke følger vedlagt. I enkelte saker er det vist til sensorrapporter eller faglærerens uttalelser, uten at disse følger vedlagt. Det er ikke tilstrekkelig at det er vist til dem i institusjonens innstilling eller vedtak. For at nemnda skal kunne vurdere alle sakens sider, er det viktig at vi mottar disse dokumentene i sin helhet. Av eksamensforsiden fremgår det av og til informasjon om regler for eksamen, eller at det er gitt informasjon om eksamensreglementet muntlig i forkant av eksamen. Dette kan være relevant informasjon i forbindelse med vurdering av klagesaken. I tillegg er det viktig at dokumentasjonen, særlig sensorrapporter, dateres og underskrives med navn. Dato på dokumentasjonen sier noe om saksgangen til den enkelte sak. Vi ser også tilfeller hvor institusjonene legger vekt på institusjonens egne innstillinger i vedtakene, og at det ikke er foretatt en egen vurdering i selve vedtaket. Vi vil påpeke at det ikke er nok å vise til innstillingene i vedtaket, de skal inneholde utfyllende vurderinger.

Når det gjelder oversendelser av saker, forventer vi at sakene kommer i en samlet PDF-fil. Vi har tidligere mottatt oversendelser med over 40 vedlegg som skaper en ekstra jobb for oss med å sammenstille dokumentene. Vi ønsker også at PDF-filene er lagret som tekst, og ikke bilde.

Sekretariatet har også merket oss at noen institusjoner har en praksis med å gi utsatt iverksettelse inntil klagefristen er utløpt. Det er et alminnelig forvaltningsrettslig prinsipp at enkeltvedtak som hovedregel har umiddelbar rettsvirkning. Utsatt iverksettelse etter fvl. § 42 er således en unntaksregel. Dette er noe institusjonene må være oppmerksomme på. I flere saker har vi merket oss at underinstansen har innvilget utsatt iverksettelse av vedtakene til endelig avgjørelse i saken er fattet. Dette innebærer at en eventuell reaksjon blir utsatt til etter at saken er behandlet i Felles klagenemnd. Utsatt iverksettelse betyr en utsettelse/forskyvning

av vedtaket. Vi vil presisere at innvilgelse av utsatt iverksettelse ikke innebærer en reduksjon av utestengingsperioden. Det er viktig å ha i tankene at for mange studenter – gitt at få vedtak endres til gunst for studenten i nemnda – kan være usikkert om en slik forskyvning utgjør en fordel. Det er i alle fall viktig at institusjonene gir studentene råd om å vurdere konsekvensene av utsatt iverksettelse for sin konkrete situasjon.

Statistikk for alle vedtak og avgjørelser

Antall klagesaker i 2023

I 2023 fattet Felles klagenemnd vedtak i totalt 150 saker. Til sammenligning ble det fattet vedtak i 292 saker i 2022.

11 saker ble trukket av klageren før nemnda tok sakene til behandling.

Sakstyper til behandling i Felles klagenemnd

Sakstype	Antall
Fusk - uhl. § 4-7 (1) bokstav b og/eller uhl. § 4-8 (3)	140
Dokumentfalsk uhl. § 3-7 (6) og (8)	2
Merknader på politiattest - uhl. § 4-9	3
Advokatsalær	1
Skikkethet - uhl. § 4-10	2
Annet	2
Innsynssaker – offl. og fvl.	42

Årsmeldingen er inndelt i to deler, hvor **del 1** i hovedsak omhandler statistikk for studentsaker etter universitets- og høyskoleloven og **del 2** omhandler statistikk for innsynssaker etter offentleglova og forvaltningsloven.

DEL 1 – Statistikk for studentsaker etter uhl.

Studentsaker fordelt på lærested fra 2019 – 2023¹

Lærested	2019	2020	2021	2022	2023	Antall saker pr. lærested i perioden 2019-2023
Arkitektur- og designhøyskolen i Oslo					1	1
Ansgar teologiske høyskole	1	2	1	1		5
Bjørknes Høyskole		2	2			4
Dronning Mauds Minne Høgskole	1			1	3	2
Handelshøyskolen BI	12	2	23	42	35	114
Høgskolen i Innlandet	4	12	30	15	21	82
Høgskolen Molde	2	2	6	8	3	21
Universitetet i Sørøst-Norge	8	26	46	43	16	139
Høgskolen i Volda	2	5	1			8
Høgskolen i Østfold	6	10	14	4	1	35
Høgskolen på Vestlandet	1	5	21	11	2	40
Høyskolen Kristiania	2	1	5	5	13	26
MF vitenskapelig høyskole	5					5
Nord universitetet	6	5	19	5	4	39
Norges arktiske universitet UiT	14	6	12	12	9	53
Norges Handelshøyskole	1	1	3	5	2	12
NIH – Norges Idrettshøyskole				3	1	4
NLA Høgskolen			1	1	1	3
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet		3	3	1	6	13
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	4	4	57	30	24	119
Noroff Høyskole				3	2	5
OsloMet - storbyuniversitetet	8	20	14	17	7	66
Oslo Nye Høyskole AS				3	2	5
Universitetet i Agder	2	18	56	35	14	125
Universitetet i Bergen	2	3	6		6	17
Universitetet i Oslo	8	20	32	21	16	97
Universitetet i Stavanger	6	7	17	16	5	51

¹ Det gjøres oppmerksom på at tidligere årsmeldinger inneholder avvik fra denne tabellen, grunnet ulike måter for utregning tidligere år

Lovisenberg diakonale høgskole			1	3		4
VID vitenskapelige høgskole		1	5	2	2	10
Antall saker etter uhl. <u>MOTTATT</u> i Felles klagenemnd pr. år	95	155	375	294	196	1115
Antall saker etter uhl. <u>BEHANDLET</u> i Felles klagenemnd pr. år	106	145	302	266	150	969

Resultat i studentsaker etter uhl. § 4-7 til 4-10

Resultat	Antall
Stadfestelse av underinstansens vedtak	94
Endret reaksjon	48
Opphevelse av vedtak	8

For saker behandlet etter universitets- og høyskoleloven var stadfestelsesprosenten 62,67 prosent i 2023. Til sammenligning var stadfestelsesprosenten 74,4 prosent i 2022 og 88 prosent i 2021, 80,5 prosent i 2020 og 88,5 prosent i 2019.

I 8 av sakene ble underinstansens vedtak opphevet i sin helhet. Dette utgjør en opphevelsesprosent på 5,33 prosent. Til sammenligning var opphevelsesprosenten 3,7 prosent i 2022, 4 i 2021, 12,5 i 2020 og 6,7 prosent i 2019.

Nemnda endret reaksjonen i 32 prosent av sakene, hovedsakelig på grunn av for lang saksbehandlingstid.

Særlig om statistikken til fuskesakene

De fleste av sakene Felles klagenemnd behandlet i 2023 gjaldt fusk i forbindelse med gjennomføring av eksamen, jf. uhl. § 4-7 (1) bokstav b.

Antall fuskesaker

Type fusk	Antall
Plagiat	72
Ulovlig hjelpemiddel	8
Ulovlig samarbeid	51
Annet	3

NB! I tabellen ovenfor er også de sakene hvor resultatet ble opphevelse tatt med.

Skyldform

Nemnda fant at det forelå forsettlig fusk i de fleste fuskesakene.

Skyldform	Antall
Grovt uaktsomt fusk	1
Forsettlig fusk	133

NB! Sakene hvor utfallet ble opphevelse er ikke medregnet i tabellen over. I 2023 ble 5 saker om fusk opphevet fordi det objektive vilkåret for fusk ikke var oppfylt.

Reaksjonsfastsettelse i fuskesaker

Med hjemmel i uhl. § 4-7 (1) bokstav b og uhl. § 4-8 (3) er det anledning til å reagere med annullering av eksamen eller prøve, og/eller utestenging og fratakelse av eksamensretten i inntil ett år. I de sakene det fattes vedtak om utestenging besluttet det som regel samtidig at prøven eller eksamen skal annulleres. Dette gjelder også når besvarelsen er vurdert til «ikke bestått».

Felles klagenemnd ønsker å fremheve viktigheten av at underinstansen presiserer hva som blir den endelige reaksjonen i vedtaket utmålt i antall semester. Dersom studenten utestenges fra egen institusjon og fratras eksamensretten ved øvrige institusjoner underlagt universitets- og høyskolelov en, jf. uhl. § 4-8 (3), skal det fremkomme klart av slutningen i vedtaket.

Under er det gitt en oversikt over vedtatte reaksjoner sett i sammenheng med skyldform.

Reaksjon	Skyldform	
	Grov uaktsomhet	Forsett
Kun annullering	0	13
1 semester	1	60
2 semester	0	61

DEL 2 – Innsynsklagesaker

Klageinstans

Felles klagenemnd er rett klageinstans for utdanningsinstitusjonenes avgjørelser etter lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova eller offl.). Nemnda ble fra 2022 også rett klageinstans for institusjonenes avgjørelser som gjelder partsinnsyn etter forvaltningsloven, etter delegering fra Kunnskapsdepartementet.

Departementet ba 22. september Felles klagenemnd stille sin virksomhet i bero inntil ny leder for nemnda var oppnevnt. Videre besluttet departementet 10. oktober 2023 at departementet selv skulle behandle klagesaker over vedtak i innsynssaker, for perioden nemndas virksomhet ville være stilt i bero.

Sekretariatet for Felles klagenemnd forberedte innsynsklagesakene som normalt, og oversendte sakene til departementet som klageorgan. Departementet fikk oversendt og behandlet elleve innsynsklagesaker i perioden.

Antall saker

I 2023 mottok Felles klagenemnd 42 saker som gjaldt klager på institusjonenes avgjørelser om innsyn, hvorav Felles klagenemnd fattet avgjørelse i 26 saker og departementet i 11 saker. Fem saker ble trukket før nemndas avgjørelse. Nemnda avgjorde i tillegg fire saker i 2023 der oversendelsen fra underinstansen kom i slutten av 2022. Til sammenligning mottok nemnda 31 saker og avgjorde 26 i 2022, samt mottok og avgjorde 19 innsynssaker i 2021.

Antall saker mottatt av nemnda fordelt på institusjon

Institusjon	Antall saker 2021	Antall saker 2022	Antall saker 2023
Høgskolen i Innlandet (HINN)	2	4	1
Høgskolen på Vestlandet (HVL)	0	1	2
Nord universitet (Nord)	1	0	0
Norges handelshøyskole (NHH)	1	0	2
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)	0	1	0
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)	2	13	6
Universitetet i Agder			2
OsloMet - storbyuniversitetet	1	3	3
UiT - Norges arktiske universitet (UiT)	4	4	2
Universitetet i Bergen (UiB)	2	1	6
Universitetet i Oslo (UiO)	4	3	9
BI			1
Universitetet i Stavanger (UiS)	1	1	3
Høgskolen i Molde			1
VID vitenskapelige høyskole			1
Universitetet i Sørøst-Norge (USN)	1	0	3
Total	19	31	42

Resultat i innsynssakene

Resultat 2023	Antall
Klageren fikk medhold	5
Klageren fikk delvis medhold	3
Klageren fikk ikke medhold	21
Opphevet/delvis opphevet	5
Sendt tilbake til institusjonen	1
Trukket	5
Avvist	2

Av sakene som ble mottatt i 2022 og avgjort i 2023 var det en avgjørelse som ble opphevet, og tre hvor klageren fikk delvis medhold.

Saksoversikt og sammendrag for innsynsklagesaker

Under følger en oversikt over de enkelte innsynssakene, med opplysninger om saksnummer (nemndas referanse), navn på underinstansen, påberopte hjemler for unntak og sakstype.

Nemnda minner om at avgjørelsene etter offentleglova er åpne for offentlig innsyn. Avgjørelser som gjelder partsinnsyn er åpne for offentlig innsyn så fremt ikke annet følger av forvaltningsloven eller offl. § 13. Dersom noen ønsker innsyn i en avgjørelse, kan det sendes en forespørsel om dette til sekretariatet for Felles klagenemnd (HK-dir).

Nemnda har også valgt å innta sakssammendrag av noen utvalgte saker som ble behandlet i 2023.

Saksnr.	Inst.	Ref. til offl.	Resultat	Grad av innsyn	Sakstype
1/2023	UiB	§§ 9, 13 første ledd jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i lønnsopplysninger
2/2023	USN	§§ 3, 9	Opphevet		Innsyn i vedtak om ansettelse uten utlysning
3/2023	UiT	§ 3	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i dokumenter knyttet til endringer for å bestå et emne
4/2023	OsloMet	§ 13, jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1, § 12 c	Delvis medhold	Delvis innsyn	Innsyn i et dokument
5/2023	UiO	§ 24 tredje ledd	Medhold	Fullt	Innsyn i dokumenter tilknyttet en ME-konferanse

6/2023	UiO	§ 24 tredje ledd	Medhold	Fullt	Innsyn i dokumenter knyttet til et arrangement i et forskningsmiljø
7/2023	VID	§ 9, § 13, jf. fvl. 13 første ledd nr. 1	Opphevet/stadfestet		Innsyn i klager på formelle feil
8/2023	UiO	§ 14, § 11, forskrift til offentleglova § 8	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i innkalling til dekanmøte
9/2023	NTNU	§ 13 første ledd jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1, §§ 14, 23 og 12	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i korrespondanse mellom NTNU og PST
10/2023	NTNU	§ 28 andre ledd	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i ansettelsesvedtak med hjemmel i uhl. § 6-3 fjerde ledd
11, 12, 13, 14, 16/2023			Trukket		
15/2023	NTNU	§§ 3, 4, 23 første ledd	Medhold	Fullt	Innsyn i resultatene fra ARK-undersøkelsen for 2022
17/2023	NTNU	§§ 3, 4	Delvis opphevet		Innsyn i korrespondanse tilhørende et forskningsprosjekt og brev

18/2023	HiMolde	§ 14 første ledd, offentlegforskrifta § 8	Medhold	Fullt	Innsyn i varsel
19/2023	NHH	§ 13 første ledd jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1	Opphevet		Innsyn i en personalmappe
20/2023	UiB	§ 13 første ledd jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1, § 14	Opphevet		Innsyn i meldinger om uønsket atferd, mobbing og seksuell trakassering
21/2024	UiO	Fvl. §§ 18-19	Delvis medhold		Partsinnsyn. Vurdering av interne saksdokument.
22/2023	NTNU	§ 25 første ledd	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i sakkyndig rapport ved ansettelse
23/2023	UiS	§ 14 første ledd	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i emneevalueringer
24, 26, 28, 29, 30, 31/2023	UiT, UiS, HINN, UiA, OsloMet, HVL	§ 28 andre ledd, § 12 b	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i alle vedtak ved lokale klagenemnder
25/2023	UiO	§ 13 første ledd nr. 2	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i økonomisk rapport i sak ved UiO. Behandlet av KD

27/2023	UiB	§ 2 første ledd	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i korrespondanse
32/2023	USN	§ 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1. § 23	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i alle vedtak som gjaldt fusk. Behandlet av KD
33/2023	UiO		Avvist		Behandlet av KD
34/2023	UiO	§ 26 første ledd 3. punktum	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i karakterfastsettelse
35/2023	UiO	Fvl. § 18a	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i en klagesak. Behandlet av KD
36/2023	USN		Avvist		Behandlet av KD
37/2023	BI	§ 28 andre ledd	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i alle forlik inngått mellom studenter og BI. Behandlet av KD
38/2023	UiB	Fvl. § 19 andre ledd b	Medhold	Fullt	Partsinnsyn, ansettelsesak. Behandlet av KD
39/2023	UiB	§ 4	Ikke medhold	Ingen	Spørsmål om hva som er saksdokumenter for UiB. Behandlet av KD

40/2023	NTNU		Sendt tilbake til institusjonen		Behandlet av KD
41/2023	NHH	Fvl. § 13	Delvis medhold		Innsyn i forlik mellom NHH og studenter. Behandlet av KD
42/2023	UiO	§ 19	Ikke medhold	Ingen	Innsyn i antall eksterne granskninger. Behandlet av KD

Sammendrag av utvalgte innsynssaker

Innsyn_1-2023 – Innsyn i lister over fagforeningsmedlemskap

Saken gjaldt innsyn i protokoll og lønnsopplysninger for samtlige ansatte som ble påvirket av lønnsforhandlingene mellom UiB og LO Stat samt YS Stat i 2022. UiB ga innsyn i protokollen, samt liste med navn på de ansatte og deres tidligere og justerte lønn. UiB avslo innsynskrav i de ansattes fagforeningsmedlemskap med henvisning til at opplysningen var underlagt taushetsplikt, jf. offentleglova § 13 første ledd og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1.

Klageren viste til rundskrivet «Rettleiar til offentleglova» side 81, der det fremgår at medlemskap i store fagforeninger er ukontroversielle opplysninger som ikke er underlagt taushetsplikt.

UiB avslo klagen med bakgrunn i at de ikke hadde en liste som sammenstilte opplysninger om fagforeningsmedlemskap og lønnsjustering, og at det derfor ville være urimelig arbeidskrevende å innfri innsynskravet. Videre viste de til et brev fra Kommunal- og distriktsdepartementet hvor det opplyses at protokollen fra lønnsforhandlinger er offentlig, og at fagforeningsmedlemskap ikke skal fremgå av denne. Sist viste de til personvernforordningen.

Klageren anførte at offentleglova går foran personvernforordningen, og at fagforeningsmedlemskap ikke er underlagt taushetsplikt selv om det er å regne som personopplysninger. Klageren viste til at fagforeningsmedlemskap ble ansett som sensitive opplysninger i den tidligere personvernopplysningsloven, men at det heller ikke da var underlagt taushetsplikten.

UiB oversendte klage til Felles klagenemnd og la til at en samling av slike opplysninger måtte anses som et organinternt dokument som unntas offentligheten etter offl. § 14 første ledd. Det ble også gjort gjeldende at innsyn ville bryte med hensynet til forsvarlig gjennomføring av lønnsforvaltningen ved universitetet, jf. offl. § 23 første ledd. Det ble avslutningsvis bemerket at det kun er i veilederen til offentleglova at det skilles mellom medlemskap i store og mindre fagforeninger. Det kunne ikke legges til grunn at størrelsen på fagforeningen alene avgjorde om opplysningen var ukontroversiell. Uttalelsene i veilederen måtte derfor vurderes i lys av personvernforordningen.

Utgangspunktet for Felles klagenemnds vurdering var om klageren hadde rett til innsyn i en *sammenstilling* av opplysningene om fagforeningsmedlemskap og lønnsjusteringer, jf. offl § 9. Nemnda mente at opplysninger om fagforeningsmedlemskap ikke uten videre regnes som «personlige forhold» som er underlagt taushetsplikt etter fvl. § 13 første ledd nr. 1. Nemnda så til «Rettleiar for offentleglova» side 80-81 der det bemerkes at tilknytning til små fagforeninger eller fagforeninger med et klart politisk ståsted vil være unntatt offentligheten. Det ble også vist til at UiB i utgangspunktet ikke kan behandle opplysninger om fagforeningsmedlemskap, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 1, med mindre unntakene i art. 9 nr. 2 kommer til anvendelse.

Til støtte for sin vurdering viste nemnda til art. 9 nr. 2 bokstav g om behandling av særlige kategorier av personopplysninger på grunnlag av nasjonal lovgivning. Nemnda viste også til forarbeidene til personopplysningsloven der Justis- og beredskapsdepartementet legger til grunn at personvernforordningen art. 86 åpner for å gi allmennheten innsyn i personopplysninger på grunnlag av offentleglova, jf. Prop. 56 LS (2017-2018) kapittel 15.

Klageren fikk likevel ikke medhold da nemnda fremhevet at saksfremstillingen i dette tilfellet ikke kunne «gjerast med enkle fremgangsmåtar», jf. offl. § 9, med henvisning til Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 127. Selv om ikke alle opplysninger om fagforeningsmedlemskap er underlagt taushetsplikt, kan medlemskap i en fagforening som har markert seg med et bestemt politisk syn eller en fagforening som ikke inngår i de store organisasjonene, være underlagt taushetsplikt. Innsynskravet gjaldt i underkant av 4000 ansatte, og det ville medført et omfattende manuelt arbeid for UiB å gå gjennom og ta bort slike fagforeningsopplysninger.

Avslutningsvis bemerket nemnda at Justis- og beredskapsdepartementet har slått fast at medlemskap i eksempelvis LO, UNIO og Akademikerne ikke er underlagt taushetsplikt. En innsynsbegjæring i lister over ansatte tilknyttet disse skal innvilges om de kan sammenstilles med enkle fremgangsmåter.

Resultat: *Klageren fikk ikke medhold.*

Aktuelle lovbestemmelser: *Offentleglova §§ 9, 13, 14, 23, forvaltningsloven § 13, personopplysningsloven §§ 6, 7, 9, personvernforordningen art. 9, art. 86*

Innsyn_5-2023 – Innsyn i dokumenter tilknyttet ME-konferanse

Saken gjaldt innsyn i program, liste over foredragsholdere og deltakere, sluttprotokoll og eventuelle andre dokumenter tilknyttet en ME-konferanse i regi av Mind Body Lab ved UiO. UiO ga delvis innsyn i programmet for seminaret, med begrunnelse i at de unntatte opplysningene ville utsette enkeltpersoner for fare, jf. offl. § 24 tredje ledd, andre setning. Sluttprotokollen var ikke ferdigstilt, men ville bli offentliggjort når den var klar. Innsynskravet for øvrig ble avvist på bakgrunn av at instituttet i liten grad hadde journalført materialet tilknyttet seminaret. Videre hadde arrangøren satt som vilkår for deltakelse at alle fulgte «Chatham House Rule» hvilket medfører at deltakernes identitet ikke offentligjøres. UiO hadde vurdert merinnsyn, men mente behovet for unntak veide tyngre enn hensynet til offentlig innsyn, jf. offl. § 11.

Klageren anførte at UiO har plikt til å lagre og arkivere dokumenter selv om et arrangement er tenkt å være konfidensielt, og la til at retten til innsyn også gjelder dokumenter som ikke er journalført. Videre ble det vektlagt at UiO ikke kunne inngå avtaler om konfidensialitet i strid med offentliglova. Klageren var uenig i at vilkåret i offl. § 24 tredje ledd, andre setning er oppfylt, og ba om dokumentasjon på at enkeltpersoner kunne bli utsatt for fare eller sjikane. Avslutningsvis ble det anført at hensynet til pasientgruppen og åpenhet i debatten måte veie tyngre enn hensynet til deltakere ved seminaret.

UiO innvilget delvis innsyn i invitasjonen til seminaret, og en risikovurdering gjort av politiet. Ved oversendelse til Felles klagenemnd bemerket UiO at det ikke er flere dokumenter i saken enn de som allerede er vurdert og oversendt. Videre vektla universitetet at deltakerne ikke hadde samtykket til at deres bidrag eller tilstedeværelse ble offentliggjort. De opprettholdt at hensynet til deltakernes sikkerhet fortsatt talte for begrenset innsyn. Videre gjorde UiO gjeldende at retten til innsyn etter offl. §§ 3 og 4 gjelder «saksdokument», som i forbindelse med forskning må forstås som økonomiske og administrative dokumenter. Korrespondanse av faglig karakter innad i en forskergruppe var ikke omfattet av vilkåret, jf. offl. § 4 og NOU 2003:30 Ny offentlighetslov.

Felles klagenemnd bemerket innledningsvis at tilsyn med UiOs journalføring er Riksantikvarens, ikke klagenemndas, ansvar, jf. arkivlova § 7.

Nemnda fant at «Chatham House Rule» ikke påvirket klagerens rett til innsyn. Dette ble begrunnet i hovedregelen for innsyn etter offl. § 3 som innebærer at offentlige organer ikke kan inngå avtaler om å begrense innsyn i saksdokumenter. Taushetsplikt som følger av instruks eller avtale gir ikke grunnlag for unntak, jf. Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 129. Det ble i den forbindelsen vist til Justis- og Beredskapsdepartementet uttalelser i «Rettleiar til offentleglova» side 30-31 og Sivilombudets sak 2013/2776, der det klargjøres at det ikke er adgang til å avtale seg bort fra offentleglova.

Nemnda mente at vilkåret «påkravd fordi innsyn ville utsetje enkeltpersonar for fare» i offl. § 24 tredje ledd, andre setning ikke var oppfylt. Nemnda bemerket at «påkravd» er et strengt vilkår, og viste til merknadene til offl. §§ 15 og 24 i Ot.prp. nr. 102 (2004-2005), samt «Rettleiar til offentleglova» side 148. Nemnda mente det ikke forelå en reell fare. Politiets risikovurdering knyttet seg til gjennomføringen av arrangementet, og var ikke lenger førende når arrangementet var fullført. Videre anså de at deltakelse på et forskningsseminar om helse vanskelig gir grunnlag for eksempelvis represalier fra et kriminelt miljø.

Resultat: Klageren fikk medhold.

Aktuelle lovbestemmelser: Offentleglova §§ 3, 4, 11, 24

Innsyn_8-2023 – Innsyn i vedlegg til innkalling til dekanmøte ved UiO

Saken gjaldt innsyn i dokumenter som fulgte med innkallingen til et dekanmøte ved UiO. UiO avsto begjæringen med begrunnelse i at dokumentene var organinterne dokumenter etter offl. § 14 første ledd. Ved vurdering av merinnsyn fant UiO at hensynet til offentlig innsyn ikke veide tyngre enn behovet for å innta dokumentene.

Klageren anførte at dekanmøtet var å anse som et kollegialt organ, og at offl § 14 første ledd dermed ikke kom til anvendelse, jf. forskrift til offentleglova § 8. Det ble underbygget med en korrespondanse fra en rådgiver i Lovavdelingen i Justisdepartementet, om hva som kjennetegner et kollegialt organ.

Ved oversendelse til Felles klagenemnd anførte UiO at dekanmøtet ikke var en «kollegial eining» etter forskrift til offentleglova § 8, da Universitetsstyret ikke hadde gitt dekanmøtet en «styrende» funksjon. Dekanmøtet hadde ikke beslutningsmyndighet, og besto ikke av likestilte medlemmer som skulle stemme over vedtak. Formålet med dekanmøtet var å drøfte viktige mål, prioriteringer og strategier for universitetets virksomhet og gjennomføring og oppfølging av disse.

Nemnda klargjorde at for at et dokument skal være organinternt etter offl. § 14 må det være utarbeidet av organet selv, ment for ett og samme organ, ikke sendt ut av organet, og kun ment for bruk i den interne saksforberedelsen. I den forbindelse ble det vist til Offentleglova: Kommentirutgave, av Brandt, Efstad, og Selman side 217. To av vedleggene var allerede offentlige. Nemnda anså de øvrige dokumentene som interne, og noe som i utgangspunktet kunne unntas offentligheten, jf. offl. § 14 første ledd.

Nemnda viste til at det i forskrift til offentleglova § 8 er gitt tre unntak for adgangen til å unnta organinterne dokumenter fra innsyn, deriblant hvis det er dokument fra administrasjonen til et kollegialt organ ved universitet eller høyskole. Nemnda bemerket at hensynene bak å kunne unnta organinterne dokumenter ikke gjør seg gjeldende for saksforberedelser som utveksles innenfor store organ, og viste til Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 132, og NOU 2003: 20 om «Ny offentlighetslov» punkt 10.7.3.

Nemnda kom etter en samlet vurdering til at dekanmøtet ikke var å regne som et kollegialt organ, og at vedleggene derfor kunne unntas fra offentlig innsyn etter offl. § 14. I sin vurdering bemerket nemnda at det ikke finnes en legaldefinisjon for kollegialt organ, men forarbeidene til ny forvaltningslov, NOU 2019:5 kapittel 30 punkt 30.1 og 30.5.2 gir noe veiledning. Fra dette trakk nemnda ut at relevante momenter er hvordan organet er organisert, og hvorvidt det treffes beslutninger, gis innstillinger og gjennomføres utredninger, samt hvorvidt dette eventuelt gjøres i fellesskap.

Elementer i dekanmøtets funksjonsbeskrivelse talte for at møtet hadde beslutningsmyndighet og myndighet til å pålegge andre organer ved UiO å fatte beslutninger. Som eksempel ble det trukket frem at dekanmøtet ved en anledning hadde vedtatt et mandat for innovasjonsrådet. Nemnda mente dette isolert sett talte for at dekanmøtet var et kollegialt organ.

Det avgjørende for nemnda ble at dekanmøtet ikke er en del av UiOs styringsorganer, jf. universitetets forretningsorden. Dette talte for at det ikke har vært et formål å opprette eller organisere dekanmøtet som et kollegialt organ. Det fremgår eksplisitt av funksjonsbeskrivelsen at dekanmøtet ikke er et beslutningsorgan. Videre er rektor og universitetsdirektøren overordnet de andre medlemmene i dekanmøtet. En slik hierarkisk organisering talte mot at dekanmøtet er et kollegialt organ.

Felles klagenemnd fant ikke holdepunkter for merinnsyn etter offl. § 11. Nemnda vektla at dekanmøtet er et diskusjonsforum for fri meningsutveksling før en sak forberedes til behandling i Universitets- eller fakultetsstyret. Når et eventuelt senere vedtak er fattet vil ikke dokumentene lenger kunne unntas fra innsyn, og hensynet til offentlig innsyn blir derfor ivaretatt. På bakgrunn av dette fant nemnda at hensynet til fri diskusjon talte mot merinnsyn.

Resultat: *Klagen ble ikke tatt til følge.*

Relevante lovbestemmelser: *Offentleglova §§ 8, 11, 14, offentligforskrifta § 8*

Innsyn_9-2023 – Innsyn i korrespondanse mellom NTNU og PST

Saken gjaldt innsyn i dokument som gjaldt vedtak om innsyn i korrespondanse mellom NTNU og PST. NTNU avslo innsynskravet med henvisning til offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1, i tillegg til offl. §§ 14, 23, 12. Det ble vist til at det ikke var mulig å vise hvilke typer opplysninger som var unntatt i vedtaket uten å samtidig avsløre opplysninger underlagt taushetsplikt. NTNU fant videre at det ikke forelå grunnlag for merinnsyn da det ble gjort gjeldende at dokumentet var organinternt og gjaldt personalforvaltning.

Klageren anførte at opplysningene ikke er underlagt taushetsplikt, og viste blant annet til at «personlige forhold» etter fvl. § 13 er snevrere for offentlig ansatte. Subsidiært ba klageren om innsyn i resten av dokumentet etter at eventuelle opplysninger er sladdet. I tillegg viste klageren til at offl. § 23 kun gir hjemmel til å unnta opplysninger og ikke hele dokumenter, samt at offl. § 12 bare gir anledning til å unnta resten av et dokument dersom dokumentet inneholder opplysninger som lovlig kan unntas fra innsyn.

Ved oversendelse til Felles Klagenemnd anførte NTNU at den tidligere medieoppmerksomheten rundt saken taler for et forsterket beskyttelsesbehov for opplysninger om personer som kan knyttes til saken. NTNU gjorde videre gjeldende at innsyn i dokumentet ville medføre en risiko for at ansatte ville bli utsatt for trusler, og det ble vist til arbeidsmiljølovens bestemmelser om å sørge for at arbeidstakere ikke utsettes for trakassering

eller utilbørlig opptreden. Til slutt ble det anført at vilkårene i offl. §§ 14 og 23 om å gjøre unntak fra innsynsretten var oppfylt.

Felles klagenemnd kom til at dokumentet inneholdt opplysninger som var underlagt taushetsplikt, jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1 og som derfor skal unntas fra offentlig innsyn jf. offl. § 13. I vurderingen ble det vist til at taushetsplikten er snevrere for offentlig ansatte når det gjelder forhold knyttet til utføring av arbeid for det offentlige, men nemnda kom til at dette ikke gjorde seg gjeldende fordi de aktuelle opplysningene ikke var knyttet til utføring av arbeid for NTNU. Videre ble det vist til at opplysningene kan skade eller utlevere en person, enten direkte eller ved å kobles sammen med andre tilgjengelige opplysninger.

Videre vurderte nemnda om resten av dokumentet kan unntas fra innsyn etter offl. § 12 a fordi de resterende delene «alene vil gi eit klart misvisende inntrykk av innhaldet». Det ble i vurderingen vist til at det er mange opplysninger i dokumentet som alene eller sammen med andre opplysninger kan identifisere vedkommende, og at dersom alle disse opplysningene sladdes vil de resterende opplysningene gi et klart misvisende inntrykk av saken sammenliknet med det fullstendige dokumentet. Nemnda kom derfor til at resten av dokumentet kan unntas fra innsyn.

I vurderingen av merinnsyn kom nemnda til at hensynene som taler for å gjøre unntak for resten av opplysningene etter offl. § 12 veier tyngre enn de hensynene som ligger bak bestemmelsen om merinnsyn i offl. § 11. Det ble vist til at de gjenværende opplysningene i dokumentet etter sladding objektivt sett ville ha gitt et klart misvisende inntrykk av innholdet i dokumentene. Nemnda fant derfor at merinnsyn ikke var egnet til å fremme hensynene bak retten til innsyn slik de kommer til uttrykk i formålsbestemmelsen i offentleglova § 1.

Resultat: *Klageren fikk ikke medhold.*

Aktuelle lovbestemmelser: *Offentleglova § 11, 12, 13, 14 og 23, forvaltningsloven § 13*

Innsyn_24-2023, 26-2023, 28-2023, 29-2023, 30-2023, 31-2023 – Innsyn i vedtak om fusk fattet av institusjonens klagenemnd

Sakene gjaldt krav om innsyn i alle vedtak om fusk fattet av klagenemnda ved ulike universiteter og høyskoler i Norge fra 01.01.2020. Hver institusjon avslo innsynskravene med henvisning til offl. § 28 annet ledd, da kravene gjaldt fra 200 – 500 saker og ikke «i rimeleg utstrekning» gjaldt saker av en bestemt art.

Klageren anførte at offl. § 28 annet ledd var oppfylt, og gjorde gjeldende at vedtakene kunne anonymiseres raskt. Videre ble det anført at klageren ikke kan lastes for institusjonenes mangelfulle journalføringsrutiner, dersom dette var årsaken til at innsynskravet var krevende å behandle. I tillegg ble det vist til at det har vært stor offentlig interesse knyttet til studentfuskesaker.

I vurderingene bemerket Felles klagenemnd først at det faller utenfor nemndas kompetanse å føre tilsyn med eventuelle mangler ved journalføringen til institusjonene.

Videre slo klagenemnda fast at innsynskravene klart gjelder «saker av ein bestemt art». Det problematiske var imidlertid om kravene i «rimeleg utrekning» gjelder saker av en bestemt art. I vurderingen ble det vist til lovens forarbeider, Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 151,

hvor det følger at vilkåret «i rimeleg utstrekning» viser til arbeidsbyrden forvaltningsorganet blir påført ved behandling av kravet.

Nemnda kom til at realitetsbehandling av innsynskravene påfører hver institusjon en urimelig arbeidsbyrde og at innsynskravene derfor ikke «i rimeleg utstrekning» gjelder saker av en bestemt art. I vurderingen ble det vist til at studentfuskesaker har fått stor oppmerksomhet, men at det måtte legges avgjørende vekt på den arbeidstiden som kreves for å finne frem sakene og forberede disse for offentlig innsyn. Det ble blant annet vist til at hver sak måtte finnes frem manuelt, sladdes for taushetsbelagte opplysninger, sammenstilles og ekspederes, og at dette ville være en for stor arbeidsbyrde.

Resultat: *Klageren fikk ikke medhold i noen av klagesakene.*

Aktuelle lovbestemmelser: *Offentleglova §§ 3, 28*

Innsyn_27-2023 – Innsyn i korrespondanse fra professor emeritus

Saken gjaldt innsyn i korrespondanse knyttet til debattinnlegg og rådgivning om innsynskrav mellom en professor emeritus tilknyttet UiB og to universiteter, samt en avis. UiB avslø innsynskravet med begrunnelsen at korrespondansen ikke utgjør saksdokumenter for UiB, og viste til at professoren uttalte seg som privatperson og ikke på vegne av universitetet som institusjon.

Klageren anførte at professorens tilknytning til UiB innebar at rådgivningen ble gitt i fakultetets regi og gjorde derfor gjeldende at dokumentene utgjorde «saksdokumenter» for UiB, jf. offl. § 4 annet ledd. Til støtte for dette viste klageren til «Rettleiar til offentleglova».

Nemnda slo fast i vurderingen at skriftlig korrespondanse, herunder debattinnlegg og rådgivning, utgjør «dokumenter» etter offl. § 4 første ledd, og at spørsmålet er om korrespondansen utgjør «saksdokument for organet» etter offl. § 4 andre ledd.

Nemnda viste til at det avgjørende for at dokumentene utgjør «saksdokument» for UiB er at dokumentet er kommet inn til UiB eller er opprettet av UiB selv og at det gjelder ansvarsområdet eller virksomheten til UiB. Det følger imidlertid av offl. § 4 tredje ledd bokstav e at dokumenter som en medarbeider ved UiB mottar i annen egenskap enn som ansatt ikke skal regnes som saksdokument for organet. Når det gjaldt forståelsen av offl. § 4 viste nemnda til lovens forarbeider, Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) s. 121 og «Rettleiar for offentleglova» side 36.

Felles klagenemnd kom til at korrespondansen ikke utgjør «saksdokument» for UiB og at den derfor ikke er underlagt hovedregelen om innsyn etter offl. § 3. I vurderingen ble det lagt avgjørende vekt på at professoren har vært pensjonist i flere år og er over aldersgrensen for å være ansatt i staten. Personen kan derfor ikke sende eller motta dokumenter i egenskap av å være ansatt ved UiB. Det ble videre lagt vekt på at det ikke foreligger opplysninger som taler for at UiB har oppnevnt professoren til å utrede spørsmål om innsyn eller at personen på annet grunnlag har opptrådt på vegne av UiB. Nemnda fant det derfor klart at korrespondansen er dokumenter sendt og mottatt i annen egenskap enn som ansatt ved UiB, jf. offl. § 4 tredje ledd bokstav e.

Resultat: *Klageren fikk ikke medhold.*

Aktuelle lovbestemmelser: *Offentleglova § 4, «Rettleiar for offentleglova»*

Innsyn_34-2023 – Innsyn i karakterfastsettelse i masteroppgave

Saken gjaldt innsyn i karakterfastsettelse i masteroppgave, samt sensors begrunnelse. UiO avsto innsynskravet med henvisning til offentleglova § 26 første ledd, siste punktum. Det ble i tillegg vist til at det ikke foreligger et dokument med begrunnelse for karakterfastsettelse som det kan gis innsyn i.

Klageren anførte at selve masteravhandlingen er offentliggjort og at det er av vesentlig interesse hvordan UiO har vurdert kvaliteten på den. UiO opprettholdt avslaget om innsyn og fant at det ikke forelå grunnlag for merinnsyn etter offl. § 11. Avslaget ble begrunnet med personvern hensyn.

Felles klagenemnd kom til karakteren på masteroppgaven i utgangspunktet kan unntas fra offentlighet, jf. offl. § 26 første ledd. Det ble i vurderingen vist til at offl. § 26 åpner for at det kan gjøres unntak for innsyn for «karakterar og vitnemål frå utdanning». Ifølge forarbeidene til loven, Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) s. 149 omfatter unntaket karakterer fra blant annet høyere utdanning. Også eventuelle vurderinger gjort av kandidaten omfattes av unntaket.

Videre vurderte nemnda om det forelå grunnlag for merinnsyn etter offl. § 11. Det ble vist til hensynet bak regelen om merinnsyn, som kommer til uttrykk i formålsbestemmelsen til offentleglova, jf. § 1. Nemnda viste videre til at det i vurderingen av merinnsyn må foretas en interesseavveining mellom hensynet til offentlig innsyn og hensynene som ligger til grunn for den aktuelle unntaksbestemmelsen. I vurderingen skal det legges vekt på i hvilken grad opplysningene vil kunne skade de interessene unntaksbestemmelsen er ment å verne.

I den konkrete vurderingen av merinnsyn la nemnda vekt på at karakterer ligger tett opp til opplysninger underlagt taushetsplikt, samt at hensynet til studentens personvern taler sterkt mot å gi innsyn i karakteren. Nemnda kunne ikke se tungtveiende hensyn som talte for å gi merinnsyn, og fant dermed at hensynet til studentens personvern veier tyngre enn hensynet til offentlig innsyn når det er snakk om innsyn i karakterer. Nemnda fant dermed at det ikke var grunnlag for merinnsyn etter offl. § 11.

Resultat: *Klageren fikk ikke medhold.*

Aktuelle lovbestemmelser: *Offentleglova § 26, offl. § 11*

Informasjon om oversendelse av klagesaker om innsyn

Felles klagenemnd minner om at utdanningsinstitusjonen ved klage må foreta en fornyet vurdering av innsynskravet før saken oversendes til Felles klagenemnd for videre behandling. Dersom vedtaket opprettholdes må det oppgis en begrunnelse, som må gjøres kjent for klageren.

Hovedregelen er at alle saksdokumenter i det offentlige som utgangspunkt er åpne for innsyn. Partsinnsyn er regulert i forvaltningsloven. Det må alltid henvises til hjemmelen for unntak og vurderingen må foretas på opplysningsnivå, dersom unntakshjemmelen ikke gir annen veiledning. Dersom det er gjort unntak fra innsyn etter en «kan»-bestemmelse, må det samtidig redegjøres for hvordan merinnsyn er blitt vurdert.

Det er viktig at saken er så godt opplyst som mulig når den oversendes Felles klagenemnd. Institusjonene må sørge for at alle saksdokumentene er vedlagt. Dette inkluderer all korrespondanse i saken om innsyn, også de dokumentene som er omfattet av innsynskravet.

Selv om institusjonen har gitt avslag på innsyn i et dokument, er det viktig å huske på at nemnda likevel skal ha tilsendt det dokumentet eller de opplysningene innsynskravet gjelder. Det følger av offl. § 32 tredje ledd jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd at klageinstansen kan prøve alle sider av saken. For at Felles klagenemnd skal kunne gjøre dette på en forsvarlig måte, er det nødvendig at dokumentene det er begjært innsyn i medfølger oversendelsen.

Dersom institusjonen har unntatt opplysninger eller dokumenter etter flere bestemmelser i offentleglova eller forvaltningsloven, må det komme tydelig frem av saksdokumentene hvilke deler/opplysninger de ulike bestemmelsene påberopes for.

Ved behov for ytterligere dokumenter eller opplysninger i saken, er det sekretariatet (HK-dir) som innhenter dette på vegne av Felles klagenemnd. Nemnda ber om at institusjonene imøtekommer henvendelsene fra sekretariatet uten ugrunnet opphold.

Nemndas erfaring er at tid som medgår til innhenting av dokumenter dessverre fører til lenger saksbehandlingstid. Felles klagenemnd minner i den forbindelse om at både innsynskravet og den etterfølgende klagen skal behandles uten ugrunnet opphold, jf. offl. § 29 første ledd og § 32 tredje ledd.

For å korte ned saksbehandlingstiden i innsynssakene mest mulig, har nemnda åpnet for mottak av saksdokumenter via e-post. Kort saksbehandlingstid forutsetter imidlertid at saken er godt opplyst ved oversendelse.

Klagesaker som gjelder avslag på krav om innsyn, kan oversendes elektronisk til sekretariatet for Felles klagenemnd (HK-dir) på e-postadressen: innsyn-klageinstans@hkdir.no. Saker kan også oversendes ved hjelp av Filesender eller eFormidling.

Vær oppmerksom på at e-postadressen ovenfor kun er opprettet for mottak av innsynssaker. Andre klagesaker som gjelder annullering eller utestenging på grunn av fusk, uskikkethet, merknader på politiattest osv. skal sendes med post eller eFormidling. Se HK-dir sin nettside for mer informasjon: [Felles klagenemnd for klagesaker | HK-dir \(hkdir.no\)](#).

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 51/24-4
Møtedato: 16.10.2024
Journalnummer: 2024/236

Orientering om vedtak fra Den sentrale klagenemnd ved UiB 2023/24

Oppsummering av klagenemndvedtakene for Det juridiske fakultet fra Den sentrale klagenemnd ved UiB 2023/2024 legges frem for SU til orientering.

I alt ble 12 saker sendt til Den sentrale klagenemnd. I én sak ble klager gitt medhold (Sak 13/24). Klagenemndas konklusjon og vedtak legges frem i dokumentet der. Vedtakene i sin helhet kan fås ved henvendelse til studieutvalgets sekretær.

Sak 85-23 Klage på avslag om gjenoppretting av studierett (13/12094) Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen og finner at den ikke fører frem. Etter å ha vurdert klagen, fakultetets vurdering av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feil ved behandlingen av denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse.

Nemnda vektla at reglene om at studietid utover 10 år er klare, og viser til at klager har fått dispensasjon fra regelverket tidligere. Klager har ikke gitt særskilte grunner som gir fakultetet, eller nemnda, grunn til å vurdere dispensasjon fra regelverket.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Øyvind Nesdal Birkeland, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 79-23 Mistanke om fusk – JUS399 (23/8316) Klagenemndas vedtak:

1. X (studentnr. Y) sin oppgave i emnet JUS399 Masteroppgave fra våren 2023 annulleres.
2. X utestenges fra Universitetet i Bergen og fra eksamen ved andre institusjoner under universitets- og høyskoleloven fra 25.08.23 til 31.12.23.
3. Begrunnelse for vedtaket i punkt 1 og 2 er at X anses for å ha fusket i form av plagiat. Utfyllende begrunnelse fremgår ovenfor.
4. Vedtaket i punkt 1 og 2 har hjemmel i universitets- og høyskolelovens § 4-7 (1) b når det gjelder annullering, og i § 4-8 (3), jf. § 4-7 (1) b når det gjelder utestenging.
5. Informasjon om vedtaket i punkt 2 vil bli sendt til registrering i det nasjonale registeret RUST (Register for utestengte studenter), der informasjon vil være lagret inntil

utestengingsperioden er over. Dette innebærer også at studentkort vil bli sperret i samme tidsrom.

Sak 137-23 Klage på vedtak om avslag på utveksling (23/14936)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og fant at den ikke fører frem. Etter å ha vurdert klagen, fakultetets vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feil ved behandlingen av denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse.

Nemnda fant ikke at klager hadde en berettiget forventning om at regler for utveksling i femte studieår ville legges til grunn for utveksling i tredje studieår. Nemnda la til grunn at alle emner må være bestått for å kunne innvilge utvekslingsopphold. Nemnda viser til at klager fortsatt har mulighet til å reise på utveksling senere i sitt studieløp, og at konsekvensene av fakultetets vedtak derfor ikke er uforholdsmessige.

Med tanke på likebehandling står fakultetet fritt til å praktisere sitt regelverk strengt, så lenge det praktiseres likt. Nemnda fant ikke at det foreligger tungtveiende grunner til at det skal gis dispensasjon fra regel om bestått første og andre studieår. Det vektlegges også at klager hadde mulighet til å gjennomføre kontinuasjonseksamen i JUS213 høsten 2022, og har dermed hatt mulighet til å få gyldig resultat for første- og andreårsemner før det nye regelverket ble klart.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Øyvind Nesdal Birkeland, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 127-23 Klage på formelle feil – JUS123 (23/12502)

Klagenemndas avgjørelse

Nemndas medlem Emma Nystad Næss erklærte seg inhabil, og var ikke til stede under behandlingen av denne saken.

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at den ikke fører frem. Etter å ha vurdert klagen, fakultetets vurdering av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feil ved behandlingen av denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse.

Det vises til fakultetets redegjørelse av formelle feil etter universitets- og høyskoleloven § 5-2. Fakultetet viser til at eksamen var godkjent og fastsatt av emneansvarlig, og nemnda la dette til grunn i sin vurdering. Det fremgår også at emneansvarlig avgjorde hvilke sensorer som ble brukt. Nemnda konkluderte med at det ikke er holdepunkt for formelle feil, og at det i alle fall ikke foreligger feil som kan ha virket inn på klagers prestasjon under eksamensgjennomføringen eller under vurderingen av denne.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson og Øyvind Nesdal Birkeland, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 13-24 Klage på formelle feil – JUS134 (23/17918)

Klagenemndas avgjørelse

Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetets vurdering av saksforholdene og gjeldende regelverk finner nemnda at klagen fører frem. Jf. uhl. § 5-2 (3) skal sensurvedtaket oppheves.

Ifølge universitets- og høyskoleloven § 5-3 (6) skal utdanningsinstitusjonen foreta ytterligere en vurdering før endelig karakter fastsettes dersom ny sensur avviker med to eller flere karakterer fra opprinnelig sensur. Den dagjeldende forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen § 7-7 (4) sa at dersom klagesensorene har endret karakter med to karaktertrinn eller mer i forhold til den påklagde karakteren, skal fakultetet gjøre en ny vurdering før den endelige karakteren blir fastsatt. Ifølge note 614 til universitets- og høyskoleloven i Norsk Lovkommentar ved Jan Fridthjof Bernt og Karl Harald Søvik er denne vurderingen ikke en tredje runde med ordinær sensur. Det fremgår videre av noten at det er opp til institusjonen å fastsette regler for hvordan denne vurderingen skal gjennomføres, og at departementet anbefaler at sensorene fra opprinnelig sensur og ny sensur samarbeider for å komme frem til en omforent karakter. Det vises til fakultetets redegjørelse av vilkårene for formelle feil etter uhl. § 5-2, samt instruks om oppgavegjeving og sensur ved Det juridiske fakultet punkt 6.

Klager viser til at det på informasjonssidene til studenter og sensorer går frem at kommisjonen «skal» bestå av sensor fra opprinnelig sensur, en av klagesensorene og emneansvarlig. Nemnda bifalt klagers anførsel om at instruksens ordlyd tilsier det samme. Nemnda kom derfor til at det foreligger feil ved fakultetets sammensetning av klagekommisjonen. Nemnda bemerker at etter den någjeldende studieforskriften kan kontrollkommisjonen inneholde en tredje sensor utpekt av fakultetet, jf. § 9-9 (2).

Nemnda var også uenig i fakultetets fremstilling at det skal gjennomføres en «reell» ny vurdering, og viser til Bernt og Søvik.

Spørsmålet for nemnda var ikke om sensuren ble forsvarlig gjennomført faglig, men om det har blitt begått feil som kan ha virket inn på den konkrete bedømmelsen av klagers prestasjon. Nemnda tok heller ikke stilling til hva som eventuelt ville vært riktig karakter. Nemnda konkluderte i denne saken med at fakultetets sammensetning av kontrollkommisjon var i strid med deres egen instruks punkt 6 bokstav b. Enhver sensor har sitt eget skjønn, slik at en feil i sammensetningen vil følgelig kunne virke inn på sensuren. Nemnda kom derfor til at feilen kan ha hatt betydning for vurderingen av klagers prestasjon.

Det følger av uhl. § 5-2 (5) at nemnda ikke kan oppheve sensurvedtaket eller vedta ny sensurering, eksamen eller prøve for andre enn den som har klaget over formelle feil. Hvis det er rimelig å anta at det har påvirket andre kandidater, jf. § 5-2 (4), kan institusjonen oppheve sensurvedtaket også for andre kandidater enn den som har klaget over formelle feil. Nemnda fant ikke grunnlag for at sensurvedtak skal oppheves i andre saker enn i den foreliggende.

Av praktiske hensyn anser nemnda det som mest hensiktsmessig at det gjennomføres ny klagesensur med nye klagesensorer. For ordens skyld vises det til at karakterfastsetting ved ny sensurering ikke kan påklages, jf. uhl. 5-3 (7).

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Noah Fremstad Nicolaisen, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis medhold, og har rett på ny klagesensur i tråd med begrunnelsen over.

Sak 35-24 Klage på avslag på fjerde eksamensforsøk (24/495)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen og finner at den ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetets vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feil ved behandlingen av denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurdering til grunn for sin egen avgjørelse.

Det følger av forskrift om studium ved Universitetet i Bergen § 8-1 (1) har studenter tre eksamensforsøk i hvert emne. Fakultetet kan etter forskriftens § 8-1 (4) bokstav b gjøre unntak i enkelttilfeller etter søknad. Forskriftens § 8-1 (4) bokstav a sier at fakultetet kan vedta unntak fra hovedregelen i utfyllende regler. I utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-7 (1) er det bestemt at man kan fremstille seg til vurdering i samme emne inntil tre ganger.

Nemnda konkluderte med at vedtaket er fattet i tråd med hovedregel gitt i forskriften og regler hjemlet i samme forskrift. Vedtaket er også i tråd med fakultetets etablerte praksis. Nemnda fant ikke at fakultetets vedtak rammer klager uforholdsmessig hardt, i det klager har bestått resultat i det aktuelle emnet.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Noah Fremstad Nicolaisen, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 36-24 Klage på vedtak om tap av poststudierett (24/3253)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og nemndas flertall finner at den ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetets vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemndas flertall se at det foreligger noen feil ved behandlingen av denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurdering til grunn for sin egen avgjørelse.

Det følger av forskrift om studium ved Universitetet i Bergen § 4-3 (2) at studenter plikter å semesterregistrere seg, betale studieavgift og hvert semester oppdatere og stadfeste utdanningsplan. Det følger videre av forskriftens § 4-3 (4) at brudd på pliktene kan føre til tap av studierett.

Nemndas flertall, bestående av Haldorsen, Stefansson og Næss, vurderte at fakultetets vedtak er fattet i tråd med forskriften og at det følger fakultetets etablerte praksis. Vedtaket innebærer ikke et brudd på likebehandlingsprinsippet. Nemnda fant ikke at fakultetets vedtak er uforholdsmessig inngripende, og viser til at det er tale om poststudierett og at klager har sin grad i behold. Det er tale om en type feil som en erfaren student er nærmest til å bære ansvaret for. Det kunne med fordel ha blitt sendt en påminnelse om fristen til klager, men flertallet fant at dette i seg selv ikke var tilstrekkelig grunnlag til å omgjøre fakultetets vedtak.

Nemndas mindretall, bestående av medlemmet Nicolaisen, vurderte at fakultetet burde vist romsligere skjønn og at vedtaket var uforholdsmessig strengt i det klager tok kontakt bare noen dager etter fristen. Mindretallet konkluderte med at klagen skulle føre frem. Etter dette fattet nemnda vedtak i tråd med flertallets beslutning.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Noah Fremstad Nicolaisen, har gjort slik:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 40-24 Klage på manglende eksamensrett – JUS2322 (24/5662)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og nemndas flertall finner at den ikke fører frem.

Det følger av forskrift om studium ved Universitetet i Bergen § 5-5 hva som er gyldig fravær og krav til dokumentasjon. Ifølge forskriftens § 6-6 (1) er obligatoriske undervisningsaktiviteter alle de aktivitetene som i emnebeskrivelsen er satt som vilkår for eksamen. Ifølge § 7-3 (1) har studenter rett til eksamen når alle obligatoriske undervisningsaktiviteter er godkjent.

En samlet nemnd vurderte at informasjon som er tilgjengelig for internasjonale studenter er mangelfull. I andre emner er det langt mer utfyllende informasjon når det gjelder obligatoriske undervisningsaktiviteter, og det er henvisninger til regelverk slik at studenter kan finne mer informasjon. I emnebeskrivelsen til JUS2322 står det kun at forelesninger og seminar er obligatorisk. Det er en kjent problemstilling for nemnda at utenlandske studenter har et større informasjonsbehov, da de kan komme fra land eller institusjoner med andre regler. Det bør gjøres enklere for utenlandske studenter å kunne finne frem til relevant informasjon, og det må i det minste sørges for at internasjonale studenter får samme informasjon som norske studenter. Mangelfull eller fraværende informasjon på engelsk gjør det vanskeligere for internasjonale studenter å oppsøke informasjon på egenhånd.

En samlet nemnd mente også at det var uheldig at klager mottok varsel først etter fraværgrensen var overskredet, slik at hun ikke hadde mulighet til å innrette seg. Varselet ble da et varsel om at det kommer et vedtak om tap av eksamensrett, og mister dermed sitt formål.

Fravær på grunn av jobb er ikke gyldig fravær, og det er på det rene at klager har hatt fravær fra obligatorisk aktivitet utover det som er tillatt. Klager oppgir selv at dette skyldes arbeid, og at hun regnet med at dette var fravær som det var unntak for slik det er i hjemlandet. Nemnda er ikke kjent med hvordan slikt fravær reguleres i andre land eller ved andre institusjoner, og viser til at gjeldende regler ved UiB må legges til grunn.

Nemndas flertall, bestående av varaleder Lillejord og medlemmene Stefansson og Birkeland, konkluderte med at det til tross for mangelfull informasjon hviler et stort ansvar på studenten til å oppsøke informasjon. Både i emnebeskrivelse, kunngjøring i Mitt UiB og i emnets timeplan kommer det klart frem at forelesningene var obligatoriske. Flertallet vurderte derfor at klager burde tatt kontakt med fakultetet for å undersøke hva obligatorisk undervisningsaktivitet innebærer og hva som tillates av fravær. Flertallet la til grunn at det er studentens plikt å sette seg inn i universitetet sine regler og retningslinjer, og at hun kunne gjort seg kjent med dette hvis hun hadde tatt kontakt med fakultetet i forkant.

Nemndas mindretall, bestående av medlemmet Næss, fant at klagen skulle føre frem. Mindretallet viser til informasjon som er tilgjengelig på engelsk, og fant denne kritikkverdige. Mindretallet vektla at det ikke fremgår klart at studenten kunne være fraværende til flere forelesninger og at det ikke fremgår hva som er gyldig fravær. Det fremgår heller ikke hva som eventuelt er konsekvensen av å ikke delta i obligatorisk aktivitet. I emnebeskrivelser på norsk i andre emner kommer dette tydelig frem. Det kan heller ikke forventes at en utenlandsk student finner frem til opplysninger i tidligere saker fra Studieutvalget, som i tillegg er på norsk. På bakgrunn av dette konkluderte mindretallet med at klagen skulle føre frem.

Etter dette fattet nemnda vedtak i tråd med flertallets beslutning.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Katrine Lillejord, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Øyvind Nesdal Birkeland, har gjort slik:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 41-24 Klage på avslag på søknad om faglig jevngodhetsvurdering (24/21) Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at den ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetets vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feil ved behandlingen av saken, og legger Det juridiske fakultets vurdering til grunn for sin egen avgjørelse.

Nemnda var enige i fakultetets vurdering om at den norske institusjonen i samarbeidet har ansvar for at graden oppfyller de krav som det norske regelverket stiller til den aktuelle graden, og at det ikke kan være tilsiktet at Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen skal overprøve innholdet av en mastergrad gitt ved et annet norsk universitet. Nemnda la fakultetets vurderinger til grunn, og kan ikke se at klagers anførsler kan føre frem. Nemnda tok dermed ikke stilling til fakultetets subsidiære vurdering, om at klagers utdanning ikke kan vurderes som faglig jevngod.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Katrine Lillejord, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Øyvind Nesdal Birkeland, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 4-24 Klage på vedtak om endelig godkjenning av delstudier (22/14840) Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at den ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetets vurdering av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feil ved behandlingen av denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse.

Fakultetet vedgår at det gjort feil i veiledningen til klager og vurderingen av det aktuelle sommerkurset. Nemnda la derfor til grunn at det er gjort feil, og at det kan ha fått konsekvenser slik det fremstilles i klagen. Reparasjon for eventuelle saksbehandlingsfeil eller

brudd på veiledningsplikten kan derimot ikke etter nemndas syn skje ved å godkjenne fag som ikke holder nødvendig nivå, jf. § 3-5. Nemnda har ikke grunnlag til å overprøve fakultetets faglige vurdering, og viker tilbake for å gjøre det.

Hvorvidt feil fra universitetet gir grunnlag til andre krav fra klager, ligger utenfor nemndas myndighet å vurdere.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Ivar Stefansson, Rannveig Øvrevik Skoglund, Emma Nystad Næss og Øyvind Nesdal Birkeland, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 44-24 Klage på vedtak om faglig godkjenning (24/1895)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at den ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetets vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feil ved behandlingen av denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse.

Etter universitets- og høyskoleloven § 3-5 e skal universitetet godkjenne beståtte studier, emner, fag, eksamener eller prøver fra andre utdanningsinstitusjoner. Dette skal skje i den utstrekning de oppfyller de faglige kravene til en bestemt eksamen, emne eller utdanning ved UiB. Det følger videre at læringsutbyttet må tilsvare det som kreves for tilsvarende emne ved UiB.

Det vises til fakultetets redegjørelse, hvor det i den faglige vurderingen konkluderes med at de innholdsmessige forskjellene mellom de to emnene tilsier at RET14 ikke tilsvare JUS2399. Utover at det er forskjell i poengsum, vurderer emneansvarlige at det er ikke er tilsvarende læringsutbytte, slik det kreves etter § 3-5 e (2). Nemnda har ikke faglig grunnlag til å overprøve denne vurderingen, og viker tilbake for å gjøre det.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Katrine Lillejord, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Øyvind Nesdal Birkeland, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

Sak 45-24 Klage på formelle feil – JUS134 (24/1895)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at den ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetets vurdering av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feil ved behandlingen av denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurdering til grunn for sin egen avgjørelse.

I henhold til universitets- og høyskoleloven § 5-1 (5) kan ikke nemndas vedtak i klagesaker påklages. Nemnda vurderte at det i utgangspunktet ikke er klagerett, men fant at dette ikke kom frem av det påklagde vedtaket og valgte å realitetsbehandle klagen.

Klager viser til SOM-2023-2435, hvor klage på formell feil ved tredjegangsvurdering ble avbøtet med gjennomføring av ny tredjegangsvurdering. Nemnda viser til at Sivilombudets sak gjelder tilgang til begrunnelse for sensorer ved tredjegangsvurdering, og ikke om feil ved sammensetningen ved tredjegangsvurderingen. Etter nemndas syn var det ikke feil ved opplysningsgrunnlaget i gjennomføring av tredjegangsvurderingen, men feil ved personsammensetningen som gjennomførte vurderingen som ble begått i foreliggende sak. Det kommer frem av saken at UiO omgjorde sitt vedtak og kom til at det ble gjort en formell feil. Det fremgår derimot ikke hva UiO foretok seg videre og om det innebar at de dermed opphevet sensurvedtaket, slik det skal etter ordlyden i § 5-2 (2). Nemnda kunne ikke se at UiOs løsning i Sivilombudets sak var relevant for foreliggende sak.

Klager anfører at den formelle feilen ikke kunne rettes opp med ny klagesensurering uten videre overveielser. I sin opprinnelige behandling av saken vurderte nemnda at dersom det var ny klagekommisjon, ville den etter fakultetets instruks inneholdt flere av de samme medlemmene. Fakultetet ville ikke hatt nok frihet etter sin egen instruks til å sette sammen en ny kommisjon som unngikk at det var flere av de samme medlemmene som i den kommisjonen som var beheftet med formelle feil. Dette ville etter nemndas syn ikke kunne gitt en tilstrekkelig uholdt vurdering av klagers prestasjon. Etter nemndas vurdering var det derfor mest riktig, av hensyn til klager, at det skulle foretas ny klagesensur. Nemnda mener fortsatt, i lys av nye opplysninger, at det var den beste konklusjonen for å sikre en god vurdering. Nemnda kunne ikke se at det var feil å oppheve et vedtak som var beheftet med feil, og fant ikke grunn til å endre sin vurdering.

Klager ber prinsipielt om at nemnda pålegger fakultetet å gjennomføre ny tredjegangsvurdering med sammensetning etter fakultetets regelverk. Jf. uhl. § 5-2 (2) skal sensurvedtak oppheves dersom vilkårene for formelle feil er oppfylt. Ettersom tredjegangsvurderingen ikke er en ny vurdering, slik klager selv påpekte i sak 13/24, må dermed sensur- eller klagesensurvedtaket oppheves. Etter nemndas syn var ikke det opprinnelige sensurvedtaket beheftet med formelle feil. Nemnda kom derfor til at klagesensurvedtaket måtte oppheves, siden det var vedtaket som var beheftet med formelle feil. Dersom karakteren igjen hadde avviket med to eller flere karakterer fra opprinnelig sensur måtte fakultetet uansett foretatt ny tredjegangsvurdering, jf. § 5-3 (6), i tråd med sine instruks. Nemnda konkluderte med at ordlyden i uhl. § 5-2 (2) ikke tillater at feilen kunne ha blitt avbøtet med ny tredjegangsvurdering.

Klager anfører at nemndas vedtak strider mot prinsippet om det minst inngripende tiltak. Etter uhl. § 3-9 (5) kan ny sensurering etter §§ 5-2 og 5-3 gjøres både til gunst og ugunst for klager. For saker som gjelder ny sensur bemerker nemnda at det kan være vanskelig å garantere at avgjørelser ikke går til ugunst for klager. Sensur og karakterfastsetting er subjektive, skjønnsmessige og faglige vurderinger som nemnda ikke har faglig grunnlag til å overprøve. Det blir i slike saker vanskelig å unngå å treffe avgjørelser som mulig kan gå til ugunst for klager, ettersom dette ikke kan vites på forhånd. Klager spør videre om det er akseptabelt at studenter som svarer på en oppgave risikerer å få vidt forskjellige karakterer basert på sensor som vurderer besvarelsen. Dette er en kjent problemstilling ved sensur, også ved andre institusjoner. Nemnda har verken faglige forutsetninger eller mandat til å vurdere kvaliteten på sensurering ved UiB, og viser til at dette er faglige utfordringer som de ulike fagmiljøene i sektoren må løse.

Nemnda finner ikke holdepunkter for at den nye klagesensuren ikke har blitt gjort på faglig betryggende vis, og viser til fakultetets redegjørelse. Nemnda vektla at det er innhentet eksterne sensorer. Når det gjelder sensorers konkrete vurdering og skjønnsbruk, er dette også faglige vurderinger som nemnda ikke har faglig grunnlag til å overprøve. Nemnda la

også til grunn at fakultetet er nærmest til å vurdere sensorers faglige kompetanse, og fant ikke grunn til å overprøve fakultets vurdering.

Klager ber subsidiært om at nemnda annullerer eksamensvedtaket. Nemnda har kun hjemmel til å annullere eksamener etter reglene i § 4-7 om fusk eller forsøk på fusk. Det vises til at nemnda vurderte at det opprinnelige sensurvedtaket ikke var beheftet med formelle feil, og fant derfor ikke grunn til å oppheve det.

Klager anfører at nemndas vedtak var utilstrekkelig begrunnet, og visert til note 699 til forvaltningsloven § 25 i Norsk Lovkommentar ved Jan Fridthjof Bernt. Nemnda viser til note 701, som sier at forvaltningsorgan i noen grad må kunne standardisere begrunnelser. Når det gjelder saksbehandlingstid var nemnda enige med klager at den har vært uforholdsmessig lang, og at det skyldes forhold utenfor klagers kontroll. Lang saksbehandlingstid gir derimot ikke nemnda grunnlag til å omgjøre sitt vedtak.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Katrine Lillejord, Ivar Stefansson, Emma Nystad Næss og Øyvind Nesdal Birkeland, har gjort slik enstemmig:

vedtak: Klager gis ikke medhold.

04.10.2024
INGVSTR

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 51/24-5
Møtedato: 16.10.2024
Journalnummer: 2024/236

Redegjørelse fra emneansvarlige i JUS346 Rettergang - etikkundervisning

---

I vedtaket i sak 45/24 punkt 5 om «Emneevaluering JUS242 Rettergang» heter det bl.a.:

«SU merker seg at det i emneevalueringen fremgår at «Etikkelementer er forsøkt innarbeidet, men det er ikke rom for å gi etikk en fremskutt plass i emnet.» Det fremgår også at «etikk-elementet [ikke har] funnet sin endelige form». Samtidig fremgår det at nedleggelse av etikkurset har gitt emnet to ekstra undervisningsdager og tre ekstra dobbelttimer, som imidlertid brukes på å «gi en mer allmenn introduksjon til emnet Rettergang og fagområdet "prosessrett"». Siden endringene i kvalitetssystem for utdanning ved UiB, se SU.sak 44/24 nr. 6 fører til at neste emneevaluering vil bli om tre år, ønsker SU en kort redegjørelse fra de emneansvarlige om hvordan etikkundervisningen skal gjennomføres i emnet høst 2024.»

I etterkant er det presisert at henvendelsen skal forstås slik at den gjelder etikkundervisningen i hele emnet, ikke bare den halvdelen som avholdes i høstsemesteret.

Som ett av fem emner fikk JUS242 Rettergang (nå JUS346 Rettergang) fra studieåret 2022/23 et særlig ansvar for etikk. Bakteppet var at det gamle etikk-emnet ble nedlagt, jf. sak nr. 13/22 i Fakultetsstyret. Til nå har etikkelementet vært innarbeidet slik:

- I pensumlitteraturen er etikk behandlet av Inge L. Backer, Norsk sivilprosess (2020/2024) punkt 2.8 og av Ørnulf Øyen, Straffeprosess (2022) punkt 2.1.2. Der gis det en oversikt over hva yrkesetikk er, hvordan yrkesetikk er regulert for dommere, advokater og ansatte i påtalemyndigheten, forholdet mellom prosessregler og yrkesetiske regler mv.
- Etikk er ikke et eget tema på forelesningene, verken i den introduksjonen til emnet som ble innført for 2 år siden eller i sivilprosessdelen eller straffeprosessdelen. I forelesningene i sivilprosess er etikk likevel tatt opp fortløpende underveis i de enkelte temaene som tas opp. For eksempel trekkes sammenhengen mellom etiske normer og rettsnormer inn i forelesningen om rettskilde- og metode. Der blir også de yrkesetiske normene tatt opp, og det blir lagt spesielt vekt på hvilken betydning disse normene har for innholdet i sivilprosessdelen. Etter forelesningene i straffeprosess har det vært et seminar på 3 timer om etikk, inspirert av deler av det gamle etikk-emnet: En av de emneansvarlige (Øyen) har en introduksjon, før Gert Johan Kjelby har et innlegg om etiske regler og etiske utfordringer for ansatte i påtalemyndigheten og advokat Kaj Wigum har et innlegg om etiske utfordringer for forsvarsadvokater. Til slutt er det en seanse med spørsmål og debatt. Seminaret ble avholdt som planlagt i februar 2022. I februar 2023 måtte seminaret avlyses på kort varsel pga. snøvær. Kjelby kom seg ikke fra Stavanger med fly, snøen gjorde det utfordrende for Wigum å ta seg inn til sentrum. Som et substitutt ble opptaket av etikk-seminaret i 2022 lagt ut til studentene på Mitt UiB.

- På seminarene er etikk tatt inn som et element i to av seminaroppgavene i straffeprosess. I sivilprosess er etiske normer i forholdet mellom klient og advokat relevante for løsningen av noen av oppgavene.

I emneevalueringen for JUS242 Rettergang opplyses det som nevnt at det ikke er rom for å gi etikk en fremskutt plass, og at opplegget foreløpig ikke har funnet sin endelige form.

Nedenfor skal begge disse temaene adresseres:

- Emnet Rettergang er relativt intensivt. Det er mange temaer, problemstillinger og rettsregler som studentene skal få oversikt over og innsikt om for å sikre at de får en god grunnleggende opplæring i prosessrett. Opprinnelig var «problemet» mindre enn i dag. Emnene Strafferett og Rettergang ble studert parallelt, og studentene kunne dermed i noe større grad prioritere selv. Fra 2014 ble emnene studert suksessivt. Samtidig er det kommet økte forventninger når det gjelder å innlemme menneskerettigheter (etter at emnet Rettsstat og menneskerettigheter ble erstattet av Rettsstaten), EU- og EØS-rett (ikke minst pga. NAV-saken) og etikk (etter at det gamle etikk-kurset ble nedlagt). Og nå er det en risiko for at også KI forventes å bli et element i emnet. Samlet sett medfører dette utfordringer for emnet Rettergang med mindre «kjernen» i emnet nedskaleres. De emneansvarlige mener det vil være svært betenkelig om «kjernen» i emnet nedskaleres. Det er grunn til å minne om at sivilprosess og straffeprosess måtte tåle betydelige kutt i forrige studiereform, for ca. 20 år siden. Samlet sett er det derfor begrenset hvor høyt etikk kan prioriteres.
- I forlengelsen av forrige kulepunkt, og som en opptakt til det neste, er det også grunn til å nevne sak 12/24 i SU. Uten å involvere de emneansvarlige i Rettergang besluttet SU i mars å flytte eksamen i Strafferett fra fredag til mandag, og ikke bakover i tid. Dette ble de emneansvarlige i Rettergang ikke orientert om før i forrige uke, til tross for at undervisningen i høstsemesteret ble planlagt i perioden februar til april. Konsekvensen av endringen er at emnet Rettergang har fått færre undervisningsdager til disposisjon i høstsemesteret. Da det gamle etikk-seminaret ble nedlagt fikk emnet to nye undervisningsdager – mandag tirsdag etter eksamen i Strafferett. Det ble da laget en ny introduksjon til emnet, mens sivilprosessdelen som før startet onsdag. Etter omleggingen av eksamen i Strafferett vil emnet Rettergang i beste fall kunne starte opp onsdag, men det kan reises spørsmål om ikke studentene bør ha mer enn 1 «hviledag» før et nytt emne starter opp. I så fall kan vil oppstarten av emnet i 2026 først bli på en torsdag. (Dette studieåret blir det derimot ingen «hviledag» etter eksamen i Strafferett.)
- Det var to grunner til at emneevalueringen opplyste at etikk-elementet ikke hadde funnet sin endelige form:
  - I straffeprosessdelen av emnet knytter det seg usikkerhet til etikk-seminaret på 3 timer. Gert Johan Kjelby er en viktig person der. Som kjent har han nå sin hovedstilling ved UiS, og er professor II her ved fakultetet. Etikkseminaret har vært planlagt til fredag den 17. januar. Nylig er det avklart at tidspunktet ikke er forenlig med muntlig eksamen ved UiS, som både dette og neste studieår er lagt til onsdag, torsdag og fredag i uke 3. Videre er det ikke hensiktsmessig å legge seminaret til et tidligere tidspunkt i uke 2 eller 3. (I uke 4 er det kursoppgave, men uke 5 til 7 er satt av til seminarer.) Siden undertegnede og Kjelby veksler på å forelese i straffeprosess, er det krevende nok å få denne kabalen til å gå opp. Av den grunn må det planlagte seminaret utgå, men både Kjelby og undertegnede vil forsøke å ha med etikk som en del av våre forelesninger i straffeprosess. Om og

eventuelt hvordan et annet seminar skal innføres på emnet Rettergang, er pr. i dag usikkert.

- I sivilprosessdelen av emnet, som må være ferdig før jul, er det ikke mulig å forbedre innslaget av etikk i undervisningen i inneværende år. De emneansvarlige har vurdert om etikk bør gjøres til et element på forelesningene, om det bør være et seminar e.l. og/eller om etikk til en viss grad bør være et element i enkelte av oppgavene på seminarene. Men en endring vil ikke komme alt dette studieåret, noe som blant annet skyldes at en allerede hektisk timeplan måtte legges om som følge av endring av eksamensdag i emnet Strafferett. Undervisningsplanen er lagt, og nå er det bare spørsmål om å tilpasse planen best mulig ut fra de endringer som må gjøres i lys av sak 12/24 i SU. Hvis dette vedtaket opprettholdes også for senere studieår, vil det tidsmessig være lite rom for etikk i sivilprosessdelen. En eventuell reduksjon i antallet timer med forelesning vil først og fremst foretas for at den nye introduksjonen til emnet kan gjeninnføres. Etikk vil først og fremst kunne bli et tema i enkelte oppgaver på seminarene.

Bergen, 16. september 2024

Ørnulf Øyen

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 51/24-6
Møtedato: 16.10.2024
Journalnummer: 2024/236

Rapport om aktiviteten ved Dragefjellet lærings- og formidlingscenter 2023-24

Bakgrunn

Dragefjellet lærings- og formidlingscenter har levert en rapportere om aktiviteten ved senteret i perioden 2023-24 (vedlagt). Rapporten legges frem for SU til orientering.

Sammenfatning av rapporten

Dragefjellet lærings- og formidlingscenter (DLF) har vært operativt siden 2015. Bakgrunnen for opprettelsen av senteret var å produsere ulike former for undervisningsvideoer for fakultetet.

Etter hvert har DLF har også fått en rolle i å lage promoteringsvideoer, strømming/opptak av arrangementer og videoer for forskningsformidling. Større produksjoner knyttet til forskningsaktiviteten ved fakultetet inkluderer annet bidrag til Forskningsdagene (2023 og 2024) og Christiekonferansen (2024), hvor det ble utviklet en AR-app (augmented reality). Under Forskningsdagene i 2023 vant fakultetet prisen for beste stand.

DLF har i de senere år dreid fokus bort fra å gjennomføre enkle videoproduksjoner på grunn av nye tekniske løsninger for digitaliseringen ved fakultetet og UiB. Senteret har i større grad prioritere rådgivning i forbindelse med konsept og manusutvikling, i tillegg til mer avanserte produksjoner. Aktiviteten har ellers vært preget av at DLF sitt studio har vært ute av drift grunnet vannlekkasjer fra 2023.

DLF har fremover ambisjoner om å være tettere involvert i søknader om eksterne midler og bidra til å heve kvaliteten på forskningsformidling ved fakultetet.

Rapporten legges frem for SU til orientering.

07.10.2024
ANNNI

Vedlegg:

RAPPORT OM AKTIVITETEN I DLF 2023-2024 FRA CHAVARRIA OG TANDE

1. INNLEDNING

I e-post datert 11 juni 2024 ba dekanen og fakultetsdirektøren Knut Tande og Paulo Chavarria om å utarbeide en rapport om aktiviteten i DLF (Dragefjellet lærings- og formidlingscenter) for årene 2023 og 2024 innen 15. september.

Rapporten skal gi et best mulig beslutningsgrunnlag knyttet til vedtakelsen av fakultetets budsjett for 2025 i fakultetsstyret.

I etterkant av denne e-posten har Chavarria og Tande blitt bedt om å legge frem aktivitetsrapporten for Forskningsutvalget så tidlig som 15. august. Chavarria og Tande antar at bakgrunnen er at forskningsutvalget kan ha synspunkter på DLF sin virksomhet knyttet til forskning, og bruken av senterets ressurser så henseende.

I lys av dette har Chavarria og Tande valgt ikke bare å begrense seg til en isolert og begrenset redegjørelse for aktiviteten ved DLF i 2023 og 2024, slik det blir gjort nedenfor i punkt 3.4. Aktiviteten blir i det følgende satt inn i en større strategisk sammenheng innenfor undervisning og forskning som et supplement til tilsvarende redegjørelser for DLF sin virksomhet som tidligere har vært lagt frem for fakultetsstyret.

DLF har både i 2017 og 2022 gjort rede for sin aktivitet for fakultetsstyret, og også de fremtidige planene for virksomheten, som grunnlag for saker som styret har hatt til behandling.

Høsten 2017 utarbeidet DLF et omfattende dokument i forbindelse med styrets behandling av fakultetets digitale strategi. I dette dokumentet ble tidligere, nåtidig og planlagt fremtidig aktivitet ved DLF ble detaljert behandlet, og plassert innenfor rammen av fakultetets strategi- og handlingsplaner på det tidspunktet. (Se vedlegg 1.)

Våren 2022 ble det i tillegg gjort nokså omfattende rede for DLF sine aktiviteter og fremtidige strategier som grunnlag for fakultetsstyrets behandling av tildeling av midler til en oppgradering av utstyrsparken og studioet til DLF. (Se vedlegg 2.)

Som det vil fremgå av den følgende rapporten, har DLF etter 2022 gjort en del nødvendige prioriteringer når det gjelder aktivitetene i senteret. Dette har skjedd i dialog med dekanen og fakultetsdirektøren. Prioriteringene har vært viktige for at DLF skal oppfylle sitt grunnleggende formål, for at kompetansen i senteret skal utnyttes best mulig, og for at det skal være et realistisk forhold mellom senterets kapasitet og senterets oppgaver.

Et siste innledende poeng er at DLF sitt studio i JUS II har vært utsatt for omfattende vannlekkasjer fra 2023 til 2024. Studioet har derfor vært ute av drift, noe som har påvirket hvilke produksjoner som det har vært mulighet for hos DLF i denne perioden.

Bare ved å se oversikten over gjennomførte prosjekter og arbeidsoppgaver i punkt 3.4 i en slik større sammenheng som blir utdypet ytterligere nedenfor i punktene 2 og 3, blir det gitt en tilstrekkelig forklaring på DLF sin valg og prioriteringer av prosjekter og arbeidsoppgaver i 2023 og 2024.

I punkt 4 blir det så sagt noe om hvordan DLF vurderer nødvendighet av ulike innkjøp til driften av senteret i 2024 og 2025.

2. GENERELT OM HISTORIKK OG AKTIVITET KNYTTET TIL DLF

2.1 Digitalisering ved fakultetet fra 2010.

Dragefjellet lærings- og formidlingscenter ble etablert i 2015.

Senteret har likevel en forhistorie fra tidlig på 2010-tallet da Knut Tande som undervisningsdekan begynte arbeidet med digitalisering av undervisningen ved fakultetet, både gjennom egen innsats som underviser og ved å involvere stadig flere ved fakultetet.

Målet var opprinnelig at fakultetet skulle være ledende innen digitalisering, og at ulike former for undervisningsvideoer skulle supplere og forbedre den eksisterende undervisningen ved fakultetet.

Gjennom at fakultetet var først ute med systematisk digitalisering av undervisningen ved UiB, fikk fakultetet også de første årene tildelt betydelige midler fra UiB sentralt til å kjøpe inn utstyr og bygge opp annen infrastruktur knyttet til videoproduksjon. (Se nærmere om denne finanseringen i vedlegg 2, punkt 1.)

2.2 Det nærmere innholdet i digitaliseringen ved fakultetet.

Ut fra et ønske både fra UiB sentralt og fra studentene ved juridisk fakultet, var det altså opprinnelig først og fremst opptak av forelesninger som var det sentrale.

Digitaliseringen ved fakultetet og DLF utviklet seg likevel raskt til å dekke langt mer enn undervisning, og inkluderte i tillegg forskningsformidling og samarbeid med kommunikasjonsavdelingen og læringslaben ved UiB sentralt.

Det vil kreve for mye plass å redegjøre for all denne aktiviteten, og det vises til den omfattende oversikten som blir gitt om ulike former for aktivitet innen undervisning, forskning og andre oppdrag i vedlegg 1, bokstav a-f. På grunn av omfanget av aktiviteten arbeidet Tande videre som digitaliseringsdekan fra 2014 til 2017.

Fra 2016 har DLF hatt sitt eget studio for videoproduksjoner, noe som har effektivisert produksjonene ved at utstyr kunne være permanent installert på ett fast sted. Studioet ble også mye brukt til opptak og strømming av undervisning i forbindelse med pandemien i 2020 og 2021.

2.3 Fakultetet og DLF realiserte sine mål knyttet til digitalisering i årene 2010-2021.

I lys av det foregående, inkludert det som fremgår av vedlegg 1 og 2, må Det juridiske fakultetet i Bergen klart sies å ha lyktes med sitt opprinnelige mål om å være ledende innen digitalisering ved UiB.

JSU sin ærespris til Tande i 2014, læringsmiljøprisen i 2016, Ugleprisen i 2018 og foreleserprisene fra 2018 til 2020, bygget i større eller mindre grad på at digitaliseringen ved fakultetet på ulike måter hadde blitt utnyttet til å forbedre studentenes arbeidssituasjon og engasjement knyttet til studiene.

I forbindelse med 50 års-jubileet for undervisning ved Det juridiske fakultet i Bergen i 2019 understreket daværende rektor ved UiB i sin tale det følgende: Det juridiske fakultet i Bergen hadde ikke bare ligget i forkant når det gjaldt digitalisering og videoproduksjon ved UiB, men hadde også hadde inspirert UiB sentralt til å etablere sine nye løsninger for videoproduksjon.

2.4 Generelt om DLF sin aktivitet fra 2021 til 2024.

2.4.1 Situasjonen ved DLF og fakultetet da Chavarria ble ansatt i 2021.

Da Chavarria ble ansatt ved fakultetet i 2021 var det, til tross for det foregående, likevel begrensninger i hvor langt fakultetet hadde kommet med tanke på å utnytte det pedagogiske og kreative potensialet innen digitalisering og videoproduksjon.

Selv med en del unntak, hadde DLF i stor utstrekning vært en teknisk tilrettelegger for medieproduksjoner ved å sette opp kamera, gjøre opptak, redigere opptaket, og til slutt publisere det.

Det har vært vanskelig å ta medieproduksjonene ved fakultetet til neste nivå, og ta ut det fulle potensialet innenfor formidling med digitale medier kreativt og kvalitativt.

Ved fakultetet har det i hvert fall frem til nyere tid i ganske stor grad etablert seg en kultur der videoproduksjon i for stor grad har vært synonymt med monologer i studio fra en vitenskapelig ansatt foran kamera (eventuelt supplert med PowerPoint-presentasjoner), samtaler i studio, eller opptak av konferanser eller andre arrangementer.

Selv om denne typen produksjoner i sin tid var banebrytende ved UiB og fakultetet, og har hatt positive virkninger både for studenter og forskere ved fakultetet, er forventningene til en medieproduksjon annerledes på 2020-tallet enn på 2010-tallet.

2.4.2 Mer kreative og pedagogiske medieproduksjoner som begrunnelse for å ansette Chavarria.

En sentral del av begrunnelsen for å ansette Chavarria ved DLF i 2021, var at han gjennom sin omfattende erfaring og praksis hadde en bredde og dybde i kompetansen innenfor video- og medieproduksjon som gjorde det mulig å utvikle videre digitaliseringen og video-produksjonen ved fakultetet.

Fakultetet ønsket en mer oppdatert og moderne tilnærming til formidling og pedagogikk gjennom video- og medieproduksjon, med mer omfattende bruk av de filmtekniske og kreative virkemidlene som mediet åpner for. På denne måten ville det være mulig å skape mer kreative, pedagogiske og engasjerende produksjoner knyttet til undervisning og forskning for studenter og allmenheten.

Chavarria gjorde det allerede i sitt jobbintervju klart at han så det som sin oppgave å være en kreativ kraft på fakultetet, og ikke en som først og fremst la til rette for det tekniske knyttet til medieproduksjoner.

På dette punktet har fakultetet og Chavarria altså hatt en gjensidig forståelse av hva som skal være hovedlinjen i den fremtidige utviklingen på fakultetet innenfor rammen av DLF og aktivitetene i senteret.

2.4.3 Nye tekniske løsninger knyttet til opptak av forelesninger og konferanser ved fakultetet og UiB.

Denne utviklingen med hensyn til medieproduksjon ved fakultetet var også en naturlig utvikling på grunn av nye tekniske løsninger for digitaliseringen ved fakultetet og UiB:

Opptak av forelesninger i auditoriene som før måtte gjøres manuelt, kan nå gjøres auto-matisk, og med tilhørende automatisk publisering på Mitt UiB ved hjelp av permanent installert utstyr fra IT-avdelingen.

Konferanser og andre arrangementer som DLF før måtte gjøre egne opptak av, kan nå strømmes og gjøres opptak av gjennom en egen Zoom-løsning støttet av IT-avdelingen i fakultetets auditorier.

På dette punktet er det også grunn til å nevne at arbeidet knyttet til strømming og opptak av arrangementer, ut fra erfaringene i DLF ikke har stått i forhold til resultatet når det gjelder seertall. Det er svært få som følger arrangementer direkte (live), og det er også svært få som ser opptak av et arrangement i ettertid. De fleste interesserte synes å delta direkte på arrangementene.

Når det gjelder disputaser, som ble overført digitalt ved hjelp av DLF under koronatiden, så har fakultetet tatt en avgjørelse om at opptak ikke skal gjøres, og ikke være en del av fakultetets formidling utad. Ved avgjørelsen ble det vektlagt at en disputas er en del av den formelle prøvingen av doktoranden, og at det da fremstår som prinsipielt betenkelig å foreta opptak, noe fakultetet ellers ikke gjør med sine kandidaten i forbindelse med vurderinger. Opptaket kunne også påvirke både doktorandens og opponenterens opptreden under disputasen, noe som ble vurdert som uheldig.

Poenget er altså at det frigjøres tid til den typen ny og kreativ innsats fra DLF sin side som er nevnt foran i punkt 2.4.2, ved at tidligere rutinepregede gjøremål for DLF har blitt automatisert, eller ikke lenger gjennomføres.

2.4.4 Nye tekniske løsninger for videoopptak til bruk i undervisning.

Når det gjelder videoproduksjon til bruk i undervisning har det også kommet nye tekniske løsninger fra UiB i form av programmet Panopto som gjør det mulig for vitenskapelige ansatte å gjøre opptak via egen datamaskin. Det er naturlig, og i samsvar med UiB sin policy, at slike løsninger erstatter innspillinger foran kamera i studio.

Selv om en innspilling i studio i utgangspunktet har bedre kvalitet når det gjelder bilde og lyd, kan det kompenseres ved at DLF tilbyr lyssetting og gode mikrofoner når de vitenskapelige ansatte sin egen datamaskin skal brukes.

Det fremstår som en lite hensiktsmessig bruk av fakultetets og DLF sine ressurser dersom vitenskapelig ansatte og DLF regelmessig blir opptatt i studio i mange timer med opptak som de vitenskapelig ansatte med fordel kunne gjort på egenhånd.

Panopto i Mitt UiB gjør det nå også langt enklere for vitenskapelig ansatte eller andre å publisere videoer knyttet til undervisning. Heller ikke på dette er det dermed lenger nødvendig for DLF å bistå med publisering via tjenesten Vimeo, slik som tidligere.

2.4.5 Omprioriteringen av DLF sine oppgaver etter 2021.

På bakgrunn av det foregående har mye av jobben som Tande og Chavarria har gjort fra 2022 og utover, derfor handlet om å finne måter å endre den etablerte kulturen i organisasjonen med tanke på formidling av undervisning og forskning på. Målet er å bevege seg i retning av en mer tidsriktig og engasjerende formidling, i samsvar med forventningene til moderne medieproduksjon.

Dette innebærer at DLF i større grad enn tidligere får rådgivende rolle i forbindelse med videoproduksjon, i form av konseptualisering av videoer og podkaster, utvikling av manus i samråd med undervisere og forskere, og gjennom å klarlegge målsetninger og målgruppe for produksjonene på en mer presis måte enn tidligere. De vitenskapelig ansatte kan fagstoffet, DLF kan konseptualisering, historiefortelling og videoproduksjon.

Mer avanserte videoproduksjoner krever mer innsats fra de ansatte sin side, og også en tettere dialog mellom DLF og de ansatte. Dialogen handler om å implementere dramaturgi, filmspråk og estetikk for at DLF sine produksjoner skal være relevante for studentene eller andre målgruppe. De vitenskapelig ansatte må gjøres mer oppmerksom på hva slags muligheter videoproduksjon åpner for dem, og hva som kreves for å oppnå et bedre resultat enn det som har vært tilfellet tidligere.

De nærmere detaljene knyttet til dette skiftet i perspektiv og arbeidsmåte ved DLF fremgår av vedlegg 2, punkt 2.3 der det blir gitt en omfattende redegjørelse og begrunnelse for omprioriteringen.

2.4.6 Nedprioriteringen av rent tekniske og praktiske gjøremål ved DLF.

Som oversikten over DLF sine gjøremål i 2023 og 2024 nedenfor i punkt 3 viser, har DLF fremdeles noen oppgaver av mer teknisk og triviell karakter.

At slike oppgaver av og til kan bli nødvendige, er antakelig uunngåelig. Men for at DLF skal kunne arbeide mer kreativt med moderne medieproduksjon, er det nødvendig å redusere slike gjøremål så mye som mulig. Mer kreative og krevende prosjekter ved DLF forutsetter større flater uten for mange avbrytelser. Det har aldri vært meningen at det å yte ren teknisk assistanse i større skala, skulle være en sentral del av DLF sine oppgaver.

DLF har vært i dialog med dekanen og fakultetsdirektøren, og har fått gjennomslag for at en del oppgaver som tidligere ofte ble tildelt DLF (fotografering av ansatte og forskergrupper, strømming av konferanser og lignende) som hovedregel ikke lenger skal være DLF sin oppgave. Begrunnelsen har vært at DLF nettopp skal kunne fokusere på produksjoner av mer kreativ dokumentarisk eller promoterende art, noe som blir vanskelig eller umulig dersom en rekke oppgaver av rent praktisk art hele tiden melder seg.

Om DLF skal kunne satse på produksjoner som hever kvalitet, og fremmer læring og forskningsformidling på en mer virkningsfull måte, er fakultetet nødt til å vurdere hva slags oppgaver og ansvarsområder DLF skal bruke mest tid på, og hvilke oppgaver som skal prioriteres ned. Det er ikke mulig å få tid til alt med dagens ressurser i senteret.

3. AKTIVITETSRAPPORT FOR DLF - 2023 OG 2024.

3.1 Innledning.

Nedenfor i punkt 3.4 er det gitt en samlet oversikt over ulike aktiviteter som DLF har gjennomført i 2023 og (hittil) i 2024.

Ikke alt av aktiviteter er tatt med. Dersom alle mindre henvendelser av teknisk karakter skulle vært tatt med, ville oversikten blitt for omfattende.

I tillegg var Chavarria 100 prosent sykemeldt mellom oktober og desember 2023, og 50 prosent januar 2024, noe som naturlig nok reduserte aktiviteten ved DLF i denne perioden.

Også ellers er det noen begrensninger i aktivitetsoversikten når det gjelder informasjon, jf. nedenfor i punkt 3.2 og 3.3.

3.2 Presiseringer angående tidsbruk.

Oversikten har visse begrensninger når det gjelder informasjon om hvor mye tid som har gått med til de ulike aktivitetene.

For eksempel var prosjektet knyttet til oppgradering av utstyr og infrastruktur ved DLF i 2023 svært omfattende og ambisiøs. Tande og Chavarria la ned flere måneder med arbeid i form av planlegging av innkjøp av utstyr og infrastruktur i studio, innhenting informasjon fra leverandører, budsjettering og gjennomføring av anskaffelsesprosessen. Dette elementet i oversikten har altså vært spesielt tidkrevende.

En del av produksjonene, slik som promoen for miljørett og portrettet av Ernst Nordtveit har også krevd flere ukers arbeid fra planlegging til ferdigstilt produksjon, selv om annet arbeid har blitt gjort parallelt.

Det kan også være grunn til å merke seg at det er produsert tre webinarer med strømming og redigering av opptak knyttet til prosjektet "Bedre læring, bedre jurister", og ett tilsvarende oppsett for emnene JUS100 og JUS215 uten direkte strømming. Det er flere dagers arbeid knyttet til forberedelser, gjennomføring og etterarbeid knyttet til hvert seminar, særlig fordi DLF sitt studio for tiden ikke kan brukes.

En siste presisering som kan være på sin plass, er at Tande som emneansvarlig har stått for omfattende opptak og redigering av lyd og video i sine kurs i 2023, opptak og redigering som ellers måtte ha vært foretatt av DLF. Tande har også hjulpet andre undervisere med å gjøre videoopptak i ett av disse kursene i 2023, og sørget for redigering og publisering av vide-oene. Denne aktiviteten er ikke tatt med i oversikten nedenfor i punkt 3.4.

3.3 Konsekvenser av at DLF sitt studio har vært ute av drift.

I den perioden som aktivitetsoversikten gjelder, har DLF vært uten mulighet til å gjøre opptak i studio. Installasjonene i studio måtte i stor grad fjernes på grunn av arbeidet med å forsøke å stanse lekkasjer i studio, og det har i lengere perioder vært håndverkere i lokalet.

Av denne grunn har studioproduksjonene naturlig nok uteblitt i 2023 og 2024. En del produksjoner som ellers ville ha blitt gjennomført i studio, har likevel funnet sted i de ansattes kantine.

3.4 Aktivitetsoversikt for 2023/24

ÅR	NAVN	AKTIVITETER	MERKNADER
2023	OPPGRADERING UTSTYR OG INFRASTRUKTUR DLF	Presentasjon til ledelse, innhenting av info om utstyr, budsjettering og anskaffelse/anbud	Større deler av prosjektet ble stoppet grunnet lekkasje og stram økonomi
2023	BERGEN SUMMER SCHOOL – PROMO	Opptak, redigering, postproduksjon	
2023	JUS100 og JUS215 – SAMTALE MELLOM RAGNA, SYNNE, CAMILLA OG ERIK	Opptak, redigering, postproduksjon og publisering	
2023	TINGSRETT FORELESNINGER (2x)	Publisering fra tidligere system	
2023	DIMENSIONS PODCAST	Konseptualisering, rådgiving, opptak, postproduksjon, grafisk design og musikk.	Prosjektet ble aldri publisert pga. ansvarlig forsker sa opp stilingen. 4 episoder ble produsert på ca 30 minutt hver.
2023	WEBINARER BEDRE LÆRING BEDRE JURISTER (3X)	Opptak, redigering, postproduksjon. Publisering	
2023	UTSNITT AV VIDEOER TIL MIRIAM SKAG	Redigering, publisering	Utsnitt fra videoer som Skag etterspurte som en del av hennes videreutdanning
2023	KANDIDATARRANGEMENT	Manus rådgivning, opptak, redigering, postproduksjon og publisering.	
2023	HILSEN SEMESTERSTART	Manus rådgivning, opptak, redigering, postproduksjon og publisering	

2023	ERNST NORDTVEIT –Portrett og intervju	Konseptualisering, manus, opptak, redigering, postproduksjon, musikk og publisering	
2023	MILJØRETT PROMO	Konseptualisering, manus, opptak, redigering, postproduksjon, musikk og publisering	
2023	CENTENOL ÅPNING	Stillbilder, videopptak for dokumentasjon	
2023	STRATEGI INSPILL (formidling)	Rådgivning, møtevirksomhet	Opprinnelig strategi utkast hadde få eller ingen forslag ang. formidling. Knut Martin, Paulo Chavarria og Kim Andreassen presenterte forslag til ledelse
2023	OMPUBLISERING VIDEOER FRA KALTURA (81X)	Teknisk hjelp, nedlasting og publisering på nytt av videoer fra forrige system –Kaltura-	UiB gikk bort fra Kaltura og startet bruk av Panopto. Overgang gjorde at mange forelesere fikk problemer. DLF måtte manuelt finne, nedlaste og publisere på nytt ca. 81 videoer.
2023	AUGMENTED REALITY – FORSKNINGSDAGENE 2023 (Miljørett for skolebarn i Bergen)	Konseptualisering, utvikling, egen læring av AERO, manus, grafisk design, budsjettering og anskaffelse av utstyr. Rigg av stand og assistanse ila. Forskningsdagene.	Kåret som vinneren av beste stand 2023
2023	BACKUP OPPTAK - BJØRN HENNING (2X)	Rigg, opptak, redigering og publisering	
2023	PUBLISERINGKURS UiB	Deltagelse - Kurs	Paulo Chavarria deltar i kurs arrangert av Kommunikasjonsavdelingen.
2023	REDESIGN NETTSIDE DLF	Rådgivning, skrivearbeid, grafisk design og publisering	Nettside til DLF hadde ikke vært fornyet siden 2013.
2023	BACKUP OPPTAK – TINE EIDSVAAG	Rigg, opptak, redigering og publisering	
2023	REPORTASJE – FORSKNINGSDAGENE 2023	Opptak, manus, redigering, postproduksjon og publisering.	
2023 2024	FORSK team	Møtevirksomhet	Paulo Chavarria startet som medlem i FORSK møter
2023	SØKNAD UH NETT VEST	Søknadsskriving: VR for formidling av juss for skolebarn i samarbeid med Høgskolen i Volda.	Innvilget 100.000-
2023	SØKNAD HUMANIORAMIDLER UiB	Søknadsskriving: VR for formidling av juss for skolebarn.	Ikke innvilget

2023	VIDEOMØTE - LINDA GRÖNING	Teknisk assistanse for videomøte knyttet til ERC søknad	
2023 2024	KOMMUNIKASJONS team	Møtevirksomhet, rådgivning	
2023 2024	VITEN TV – REDAKSJON	Møtevirksomhet, rådgivning	Paulo er medlem av redaksjon for kommende TV / Stream platform for formidling av UiBs forskning. Prosjektleder: Ingrid Spildo - Læringslab
2023	PODCAST – KNUST M. TANDE	Rådgivning, teknisk assistanse, musikk	
2023	SEMINAR – CYBERSYKKERHET UiB	Deltagelse - UiB	
2023	KURS PANOPTO	Deltagelse - digital	
2023	KONFERANSE CHAT GPT OG LÆRING	Deltagelse - Grieghallen	
2023	STILLBILDER FORSKERLINJE	Stillbilder, redigering	
2023	STILLBILDER CHILDCRIM	Stillbilder, redigering	
2023	STILLBILDER FORSKERTEAM	Stillbilder, redigering	
2023	INNMELDING: TROMSØ EDUCATIONAL FILM FESTIVAL	Innmelding av AR app om miljørett for skolebarn i Bergen.	
2024	CENTENOL AR APP – Christie Konferanse	Konseptualisering, utvikling, egen læring av AERO, manus, grafisk design. Rigg av stand og assistanse ila. Christie Konferanse.	
2024	UH NETT VEST WORKSHOP	Workshop i samarbeid med HiV for utvikling av VR prosjekt, sammen med forskere.	Midlene innvilget i 2023.
2024	PhD I KOMPARATIVRETT – Video	Møtevirksomhet, konseptualisering, rådgivning og manus	Pågående arbeid
2024	BACKUP OPPTAK - BJØRN HENNING (4X)	Rigg, opptak, redigering og publisering	
2024	EEA KURS - "THE HIKE" PODKAST	Rådgivning, konseptualisering, manus, opptak, redigering, grafisk design og musikk.	
2024	TROMSØ EDUCATIONAL FILM FESTIVAL	Deltagelse og rigging av stand, presentasjon av AR prosjekt i Tromsø	
2024	EEA KURS – HJELP TIL VIDEOER (Rettskilder og MittUiB) (2X)	Rådgivning, konseptualisering, manus, grafisk design og animasjon, musikk.	
2024	"KI MILLIARDEN" UiB KONFERANSE	Deltagelse	
2024	MOBILISERINGSEMNIAR: KI FOR TILLIT OG BÆREKRAFT	Deltagelse	

2024	VR "AUSTEFJORD" (VR prosjekt for Forskningsdagene)	VR utvikling, møtevirksomhet, koordinering, manus, opptak 360 video, utstyr anskaffelse	
2024	KANDIDATARRANGEMENT	Opptak, redigering, postproduksjon og publisering	
2024	FORELESERPRIS	Opptak, redigering, postproduksjon og publisering	
2024	EALTP SKATT KONFERANSE PROMO	Konseptualisering, manus, grafisk design, redigering og musikk	Henrik Skar
2024	TILGJENGELIGJØRING AV GRAFISK PROFIL CENTENOL	Teknisk assistanse, opplasting til Teams	
2024	KI OG JUSS PODKAST (arbeidstittel)	Pitch av konsept, møtevirksomhet	I samarbeid med Kristian Wederhus, Jan Ove Færstad
2024	PRØVEFORELESNINGER / DISPUTAS (2X)	Teknisk assistanse	
2024	STILLBILDER TIL HENRIK SKAR	Teknisk assistanse, leting av bilder av Bergen for fri bruk	

3.2 Kommentarer til arbeidet ved DLF fra 2023 til 2024

3.2.1 Produksjoner DLF har satt av ekstra tid og ressurser til i 2023 og 2024 ut fra senterets grunnleggende strategi.

Eksempler på video- og medieproduksjon som DLF har satset ekstra tid og ressurser på, er Miljørettspromo, Portrett av Ernst Nordtveit og AR-appen til bruk på Forskningsdagene.

Den sistnevnte appen ble utviklet for Forskningsdagene i 2023, og ble kåret til beste bod på forskningstorget. DLF laget også en VR-app for med CENTENOL for Christie Konferansen for å levendegjøre EØS-rettslige problemstillinger for publikum.

Poenget er at en i disse produksjonene bruker foto, lyd, musikk, visuelle virkemidler og ulike tekniske løsninger for å skape formidling som ikke kan gjøres på samme måte gjennom skrevne ord. Dermed får publikum en unik opplevelse som er vesentlig annerledes enn det å lese eller få gjengitt en tekst av en person foran kamera.

DLF har også laget podkast-produksjoner som etter DLF sin mening går i retning av mer moderne og engasjerende medieproduksjon.

Et mellomstadium i utviklingen var den podkasten som Knut Tande laget til JUS122 Erstatningsrett våren 2023 med to arbeidsgruppetledere. Her ble det et eget konsept for podkasten der podkasten hver gang ble presentert som en tretrinns-rakett med en fast struktur som ble brukt på ulike tema knyttet til kurset. Det ble også utviklet egen musikk til podkasten som ble tilpasset denne faste strukturen.

En enda mer utviklet variant av dette konseptet, er "The Hike"-podkasten som ble laget sammen med Ingrid Barlund og Melanie Hack for deres EEA-kurs (JUS2301 og JUS3501). Denne podkasten er første gang andre vitenskapelige ansatte har jobbet tett med DLF for å utvikle et konsept, lage manus og sette tonen for en podkast. DLF laget i tillegg en egen grafisk profil for podkasten, og komponerte musikken innenfor rammen av det valgte konseptet.

DLF har også en annen planlagt podkast-produksjon som skal utvikles på tilsvarende måte. "Juridisk KI podkast" er arbeidstittelen til podkasten, i samarbeid med Kristian Wederhus og Jan Ove Færstad.

DLF er i tillegg i en prosess der vi skal lage en dokumentarisk produksjon for et kommende PhD-kurs i komparativ rett i samarbeid med Anna Nylund og Sören Koch med innslag fra flere europeiske byer og tilhørende forskere.

3.2.2 De fremtidige arbeidsoppgavene for DLF.

3.2.2.1 Undervisning.

Behovet for at noen forelesere filmer sine monologer, gjerne kombinert med Powerpoint-presentasjoner, vil helt sikkert fortsatt være til stede også i tiden fremover.

Spørsmål er imidlertid om akkurat denne typer oppgaver skal være en del av DLF sine prioriteringer, eller om foreleser bør gjøre denne opptak selv med bruk av Panopto eller andre programmer for opptak. Det er dette siste som nå fremstår som UiB sin policy.

Når det gjelder opptak av samtaler på video, kan det i mange tilfeller spørres om selve videoaspektet egentlig tilfører noe vesentlig til undervisningen. DLF sin strategi i 2023 og 2024 har vært å flytte denne type formidling til podkast-produksjoner med lydopptak der DLF kan hjelpe med rådgivning og konseptualisering på den måten som er beskrevet tidligere.

Erfaringen er også at de fleste undervisere er mer komfortabel med dette podkast-formatet fordi det blir mindre anstrengt og mer naturlig enn på video, og at formidlingen blir ofte mer interessant og engasjerende når en involverer andre vitenskapelig ansatte eller studenter. Dette er også et format for formidling som er innarbeidet i dagens medievirkelighet, og som studentene er kjent med fra andre sammenhenger.

Det sentrale poenget i denne sammenhengen er at altså DLF bør prioritere produksjoner innen undervisning som ut fra sin art tilfører de ulike kursene en merverdi, sammenlignet med den undervisningen som allerede blir gjennomført på kurset.

Kjerneområdet for DLF blir dermed den typen produksjoner som er nevnt foran i punkt 2.4.5 og 3.2.1.

Når det er sagt, finnes det også måter å ta opptak av samtaler på video på, som er kreative og engasjerende, og som kan være et godt supplement til undervisningen. Som nevnt nedenfor i punkt 4.2.2.3 ønsker DLF fortsatt en oppgradert studioløsning med mulighet for denne typen opptak.

3.2.2.2 Forskning.

Kjerneområdet for DLF når det gjelder forskning har vært prosjekter knyttet til forskergruppen for klima-, energi-, og miljørett og CENTENOL i form av en AR (augmented reality)-app som ble presentert på Forskningsdagene og under Christiekonferansen. Her hadde DLF tett samarbeid med de aktuelle forskerne.

Når det gjaldt Forskningsdagene, gikk DLF på egenhånd i gang med å tillegge seg kunnskap om hvordan en AR-app kunne utvikles, et produkt som aldri vært laget på fakultetet før. Denne teknologien er noe som DLF har lyst å fortsette å forsøke å implementere i formidling av forskning (og undervisning) i ulike sammenhenger. Den grunnleggende tanken er at juridiske problemstilling og konkret rettspraksis lettere kan formidles på en engasjerende og illustrerende måte med en slik app.

Chavarria begynte medio 2023 å delta aktivt i FORSK-møter på fakultetet. Dette har gitt Chavarria bedre innblikk i kommende forskningsprosjekter og søknader.

Tande og Chavarria har lenge vært av den oppfatning at DLF burde være inkludert tettere mot søknadsprosesser. På denne måten kan mer detaljerte formidlingsplaner bli lagt inn i de aktuelle prosjektene allerede i søknadsfasen.

Forskningsrådets prosjektutlysninger har som regel en formidlingskomponent som en viktig del av sine vurderingskriterier. Planer for slik formidling knyttet til prosjekter har ofte blitt mer en ettertanke, enn noe som er skikkelig bearbeidet i tilknytning til prosjektet. Chavarria ser sin deltakelse på FORSK-teamet som en mulighet til å endre, forbedre og spisse forskningsformidling til et høyere nivå.

DLF ønsker i fortsettelsen å være enda mer integrert i planene for forskningsformidling i en tidlig fase. Det er bare på denne måte at fakultetet og den enkelte forsker skal kunne ivareta sin samfunnsoppgave som definert i UiB sin strategi fra 2023 til 2030:

“UiB skal være en åpen kunnskapskilde og en fremragende arena for forskningsbasert kunnskapsoverføring og samfunnsdialog.”.

Et samarbeid mellom den enkelte forsker, forskningsadministrasjonen og DLF i søknadsprosessen, kan oppfylle fakultetets formidlingsplikt som også Forskningsrådets retningslinjer bygger på.

I denne sammenheng ser DLF det som en del av sin oppgave å være en konstruktiv, utfordrende og motiverende pådriver for å utvide forståelsen av formidling på fakultetet. For å være enda mer konkret, må formidling (både i forskningsprosjekter og mer generelt) forstås som noe mer enn publisering i vitenskapelige publikasjoner, konferanser eller seminarer. Formidling, slik den defineres av UiBs sin strategi, må inkludere et videre publikum, sterkere påvirkning, og audiovisuelle presentasjoner som er tilpasset dagens mettede medielandskap hvor det kan være vanskelig å få publikums oppmerksomhet.

Et konkret eksempel på samarbeid mellom DLF, fakultetets administrasjon og forskere, og på samarbeid med andre institusjoner, er utviklingen av en ny VR-app:

Kort tid etter Chavarria begynte sin deltakelse hos FORSK-teamet, skrev han sammen med Tiril Strand Johnsen og seniorrådgiver Ingrid Birce Müftüoglu en søknad hos UH-Nett Vest for å utvikle en VR-app sammen med Høgskulen i Volda.

Prosjektet går på å utvikle en VR-app for å formidle miljørett til barn i skolealder, og bygget videre på det tidligere nevnte AR-prosjektet knyttet til miljørett. Prosjektet ble tildelt 150.000 NOK, og er planlagt lansert under Forskningsdagene 2024.

Prosjektet har blitt tett fulgt av forskere Ingunn Myklebust og Siv Elén Årskog Vedvik. Knut Tande har også vært involvert i prosjektet som leder av DLF, og har bidratt i møter med Høgskulen i Volda, valg av innkjøpt utstyr og klarering av opphavsrettigheter knyttet til prosjektet.

4. NØDVENDIGE INNKJØP FOR DLF I PERIODEN 2024/2025

4.1 Bestilling og innkjøp av utstyr i 2022/23.

Fakultetsstyret vedtok høsten 2022 å tildele DLF midler til et prosjekt som gjaldt oppdateringen av utstyr og redesign av DLF sitt studio i Juss II (se redegjørelsen for dette prosjektet i vedlegg 2). Det ble besluttet å tildele det følgende av midler, fordelt på de angitte årene:

ÅR	2022	2023	2024	SUM
Investering	755 000	900 000	450 000	2 105 000

På grunn av økonomiske forhold ved fakultetet ble imidlertid prosjektet stanset etter at DLF hadde lagt inn bestillinger av kamerautstyr og tilbehør desember 2022 i samsvar med det budsjetterte for det året.

DLF har dermed brukt under halvparten av den summen som opprinnelig ble tildelt, men har fått en viktig og helt nødvendig oppgradering av den grunnleggende utstyrsparken når det gjelder ulike kamera med tilbehør.

Denne oppgraderingen var det et akutt behov for fordi det eksisterende utstyret var 8 til 11 år gammelt, og ikke var oppdatert med hensyn til teknologi. Det er også en risiko knyttet til varighet og driftssikkerhet når en bruker gammelt utstyr i forbindelse med produksjoner.

4.2 DLF – Budsjett og innkjøp for 2024 og 2025.

4.2.1 Behovet for innkjøp av datamaskiner med tilbehør.

Et annet akutt behov for DLF ved siden den allerede foretatte oppgraderingen av kamerautstyr, er en oppdatering av senterets datamaskiner.

De eldste maskinene til DLF er fra perioden 2013-2016, og selv de nyeste maskinene fra 2019 er langt på vei utdatert når det gjelder teknologi. Det har kommet maskiner med nye prosessorer og annen teknologi som er langt mer effektive for det arbeidet DLF utfører, slik som videoredigering, bruk av VR/AR-applikasjoner og lydproduksjon.

Delvis er det behov for nye datamaskiner for at deler av DLF sitt arbeid i det hele tatt kan gjøres, og delvis vil nye datamaskiner gjøre arbeidet langt mer effektivt tidsmessig. På dette punktet kan det nevnes noen konkrete eksempler:

Siden starten av 2023 har DLF sin programvare for videoredigering varslet at grafikkortet er utdatert, og ikke lenger kompatibelt med programvaren. Det er naturlig nok et betydelig problem for redigeringsarbeidet i senteret.

Når vi nå jobber med høyere oppløsning (for eksempel 4K og 8K for 360-video) og større datafiler tar det i tillegg minst tre ganger lengre tid for datamaskinen å utføre prosesser som før tok en time med lavere oppløsninger. Nye datamaskiner vil være langt raskere i så henseende, og frigjøre mye tid til andre oppgaver i DLF.

Et annet eksempel er at det bare er dataprosessorene fra de siste årene som er tilpasset bruk av KI-teknologi i medieproduksjon. Denne typen teknologi er bygget inn den programvaren som DLF anvender i sin virksomhet.

På grunn av endringer i teknologi, vil det også være behov for oppgraderinger av monitører og lagringsplass knyttet til DLF sin virksomhet. Monitorene må håndtere høyere oppløsninger enn tidligere, og det er også behov for lagring av større datamengder.

4.2.2 Finansering av innkjøp av datamaskiner og tilbehør.

Ut fra tidligere praksis og signaler har utgifter til datamaskiner og tilbehør i stor utstrekning blitt dekket som en del av fakultetets driftsbudsjett. I så fall vil fakultetets ledelse ha større slingringsmonn enn vanlig når det gjelder å oppgradere DLF på dette punktet. Særlig gjelder det innkjøp av lagringsplass for datamaskinene.

Dersom det likevel er nødvendig å sette opp konkrete poster i budsjettet i dette henseendet, mener DLF at det kan være hensiktsmessig å fordele innkjøpet av datautstyr på 2024 og 2025, og da med rundt kr. 250.000 fordelt på hvert år.

Det kan også med en slik budsjettering være en fordel dersom dekanen og fakultetsdirektøren kan få fullmakt av fakultetsstyret til å avgjøre hvilke maskiner som skal kjøpes inn etter innspill fra senteret, og samtidig ha litt slingringsmonn når det gjelder konkrete summer. Hvilke maskiner som er aktuelle å kjøpe, og prisen på disse, er nemlig avhengig av hvilket tidspunkt innkjøpet gjøres på, siden teknologien er i stadig utvikling.

4.2.2 innkjøp av utstyr til studio.

4.2.2.1 Innledning.

Det er også nødvendig med innkjøp av annet utstyr enn datamaskiner til DLF.

På grunn av lekkasjen i studio, er det foreløpig ikke aktuelt å bygge en mer omfattende og kostbar studioløsning, slik det var planlagt i 2022, jf. vedlegg 2.

DLF mener likevel at en modernisering av studio på Juss II fortsatt er en viktig brikke for visse typer produksjoner fra DLF sin side. Det er både et behov for et mer oppgradert og moderne

visuelt uttrykk i studio, jf. nedenfor i punkt 4.2.2.2, og en infrastruktur som gir en mer effektiv arbeidsflyt, jf. nedenfor i punkt 4.2.2.3.

En del av moderniseringen knyttet til studio, bør dermed ikke utsettes dersom en skal ha et hensiktsmessig miljø for medieproduksjon innenfor rammen av senteret. I den forbindelse foreslår vi følgende prioritering:

4.2.2.2 Tilrettelagt plass for redigeringsstasjon.

Det mest prekære behovet for DLF med hensyn til studio, er en dedikert og tilrettelagt plass i som tilfredsstillende kravene til redigering av video og lyd på et forsvarlig profesjonelt nivå. Å gjøre dette på et lite kontor, er ikke tilstrekkelig.

En slik redigeringsstasjon var et av elementene i den planlagte moderniseringen av studio i Juss II, og som var budsjettert for årene 2023 og 2024, jf. vedlegg 2.

Den opprinnelige planen var å plassere en stasjon for redigering rett mot den veggen hvor vannet drypper og renner ned på grunn av lekkasjen. Det fremstår som urealistisk å bruke denne delen av studio nå. Samtidig har den andre delen av studio hvor lyskilder og kamera pleide å stå, ikke vært utsatt for lekkasjer på over et år.

Derfor foreslår DLF å bruke det sistnevnte området for å plassere ny datamaskin, lydutstyr (allerede kjøpt i 2022) og annet utstyr til video- og lydredigering. Dette er også utstyr som lett kan flyttes dersom det mot formodning skulle bli problemer med lekkasje også i dette området av studio.

DLF ønsker altså på denne måten å flytte all redigeringsaktivitet tilbake til studio Juss II.

Til dette formålet trenger DLF først og fremst en større pult med elektrisk heving, enklere redigeringsutstyr, stativer til høyttalere, samt stativer til en del annet utstyr av mindre omfang. Det dreier seg om innkjøp av mindre økonomisk omfang enn det som gjelder datamaskiner med tilbehør, jf. nedenfor i punkt 4.2.2.4 om finansering.

4.2.2.3 Modernisering av studio. Nytt gulv, scenografi og lyssetting.

Det er som nevnt naturlig at en mer omfattende oppgradering av studio foreløpig blir nedprioritert, både på grunn av lekkasjen og fakultetets økonomi.

Det fakultetet derimot bør prioritere er å få løst problematikken knyttet til vannlekkasjen. Lekkasjen har ikke blitt bedre i den perioden vi har fulgt med prosessen, snarere tvert imot. Dette til tross for at UiB sentralt flere ganger har forsøkt å tette lekkasjen.

Når lekkasjen til slutt blir stoppet, står DLF til disposisjon for planleggingen av det som vi ut fra økonomiske hensyn vil være en noe nedskalert ombygging av studio med én stasjon for opptak i stedet for to. DLF har allerede gjort seg flere tanker om hvordan dette kan gjøres.

4.2.2.4 Finansering av innkjøp av studioutstyr

Når det gjelder finansering av innkjøp av det utstyret som er nevnt foran i punkt 4.2.2.2, regner DLF med at dette i enda større grad enn datautstyr kan falle inn under alminnelige driftskostnader ved fakultetet. Slik sett er det kanskje ikke nødvendig å operere med en egen budsjettpost på dette punktet.

Hvis en mer spesifikk budsjettering likevel er nødvendig, vil DLF anta at kostnadene ligger mellom kr. 50.000 og 75.000. Også her vil det være ønskelig at dekan og fakultetsdirektør får fullmakt til å treffe den endelige beslutningen med hensyn til hvilket utstyr som skal kjøpes inn.

5. OPPSUMMERING.

Den foregående oversikten og analysen viser at DLF er i stadig utvikling i forsøket på å skape så god, engasjerende og kreativ formidling som mulig innen undervisning og forskning, i samsvar med UiB og fakultetet sine overordnede strategier.

Oversikten og analysen viser også at DLF i enda større grad enn tidligere jobber aktivt og tett opp mot undervisere, forskere og andre for å skape konsepter og innhold som kan oppfylle disse målsetningene.

Bergen, 15.08.24

Knut Tande
Leder, DLF

Paulo Chavarria
Rådgiver, DLF